

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
România și Străinătate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 fill —

OLTEANUL

INSERTIUNI:

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele I. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat.

Apare în fie-care Joi seara, sub
direcția unui comitet de redacție.

ADMINISTRAȚIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele I. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat.

Praznicul Nașterii Domnului.

Ca întotdeauna așa și în anul acesta oferim cetitorilor noștri câteva cugetări și reflexiuni evlavioase asupra tainei nepătrunse de mintea omenească, întruparea Fiului lui Dzeu, nașterea Domnului Nostru Iisus Christos. Ce prilej mai nimerit pentru a ne odihni puțin sufletul și inima noastră, ostenite de învălmășala acestei vieți trecătoare decât tocmai acest timp care ne amintește de nașterea Domnului? Intr'adevăr unde putem afla pacea și lumina, după care atâta de mult însetăm dacă nu în Iisus-Christos? Să ne ducem așa dară cu mintea și sufletul nostru la peștera de lângă Vitleem, asemenea păstorilor, cari la vestea îngerului trimis de Domnul au zis unii către alții: *«Să mergem dară până la Vitleem și să vedem cuvântul acesta ce s'a făcut, care Domnul a arătat nouă. Și s'au întors păstorii, preamărinți și laudând pre Dzeu de toate cele ce au auzit și au văzut.»* (Luca II, v. 15, 20). —

Unde vom afla noi mai multă mângâiere și alinare, decât în sânul aceluia, a căruia naștere a fost salvată prin aceste cuvinte de către înger: *Mărire întru cei de sus lui Dzeu, pre pământ pace, între oameni bună-voină.* Decât lângă Acela, care ne-a zis: *Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați, căci eu vă voi ușura pe voi.*

Nu toți oamenii înțeleg scopul înjosirii Fiului lui Dzeu, văzându-l că să naște într'un grajd, asemenea animalelor, culcat într'o iesle simplă pe niște paie, înfășat. Ingerul a arătat păstorilor semnele după care vor recunoaște pe Iisus-Christos: *«Și acesta va fi vouă semn: Aflave-ți un prunc înfășat, culcat în iesle.»*

Aceste sunt semne ale sărăciei, neputinței și slăbiciunii. Deși el slab și fără putere, el a venit să dea omenirii energia și prin infirmitatea sa el a venit să o vindece, prin sărăcia sa să o încarce de bogății. Sfântul A potol Pavel zice: *«Că s'a arătat*

darul lui Dzeu Mântuitorului nostru tuturor oamenilor. Lucrându-ne pre noi, ca lepădând păgânătatea și poftele cele lumești, cu întreaga înțelepciune și cu bunăcredință să viețuim în veacul de acum. Așteptând fericita nădejde și arătarea slavei marelui Dzeu și Mântuitorului nostru Iisus-Christos, care s'a dat pre sine pentru noi, ca să ne mântuiască pre noi de toată fărădelegea, și să-și curățiască lui-și popor ales, răvănitor de fapte bune.» (e. Tit. II, v. 11—14.).

În ori-ce parte ne-am îndrepta privirea găsim noi oare că lumea a înțeles venirea în lume a Fiului lui Dzeu, a lepădat ea oare păgânătatea și poftele cele lumești!? Ca și înainte de nouăsprezece veacuri, averea și plăcerile de tot felul formează obiectul nizuinților omenești, iubirea prea mare de sine este singurul bold al faptelor. Societatea întreagă este hărțuită fără încetare de interese opuse, ce să zic de virtute, care pare-că nu-și găsește loc unde să se așeze pre pământ, asemenea porumbelului din corabia lui Noe, care s'a întors iară înapoi.

Dacă sufletele profetilor vechiului testament tresăreau de veselie la ideea, că odată în viitor va veni Mesia, făceau chiar rugăciuni ferbinți pentru a zori sosirea lui, care n'ar trebui să fie bucuria noastră a creștinilor, cari ne-am împărtășit de roadele îmbelșugate, ce-au isvorât din învățătura dumnezeiască în decurs de nouăsprezece veacuri, câte numărăm de când aceasta învățătură ne-a fost scoborâtă din ceriu, decând *«darul lui Dzeu Mântuitorului nostru s'a arătat tuturor oamenilor.»*

Asemenea profetilor din vechiul Testament, să ne bucurăm și să se veseliască inima noastră la aceasta zi aniversară a nașterii Mântuitorului nostru Iisus Christos, *plin de har și adevăr.* Harul său este lumina care luminează pe tot omul, arătându-i ceace el trebuie să creadă și ceace el tre-

bue să lucreze, pentru a împlini voia a tot sfântă a lui Dzeu și legile sale, cari sunt espresiunea voinței sale.

Dar creștinismul nu este numai o doctrină, o învățătură, ci și o putere, o forță, o energie, cu care înarmat sufletul creștinilor, poate realiza idealul moral, nimicind în noi germele răului, insuflând inimei iubire față de bine, și voinței putința de a-l practica.

Darul, care s'a manifestat în Iisus Christos, este și un har al sfințirii, care dă creștinului un caracter deosebit, făcându-l vrednic să între în societatea cea aleasă, compusă din sufletele cele privilegiate, cari trăesc numai din dreptate și evlavie și sunt un altar curat, o jertfă permanentă de nădejde și dragoste.

Să fim deci luminați în inteligența noastră de făclia învățătorei sale, și să ne nizuim a ne apropia din ce în ce mai mult de destinațiunea noastră supra naturală, care constă în sfințirea noastră, în îndumnezeirea naturii noastre omenești, atâta cât este aceasta posibil, *«Dzeu s'a făcut om»*, zice Sfântul Augustin, (Serm. 128), pentru ca omul să devină *Dzeu!* *«Stăpânul îngerilor, zice Ioan Chrisostom (omilie în Mat), s'a făcut om, pentru ca omul să mănânce din pâinea îngerilor.»*

Conștii de acestea bunătați, ce ni le-a adus întruparea fiului lui Dzeu, să ne grăbim toți cei-ce purtăm numele de creștini, în fața altarului, pentru a medita știreă îmbucurătoare pe care îngerul a vestit-o păstorilor: *«Nu vă temeți, că iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot norodul, că s'a născut vouă astăzi Mântuitor, care este Christos Domnul, în cetatea lui David»*. (Luc. II, 10, 4). Și să zicem: O Mântuitorule, o Doamne Iisuse Christoase! leslea, în care te-ai născut este pentru noi tot așa de împrejmuată de mărire, ca și Tronul, pe care șezi de-adreapta Părintelui Tău Ceresc, scutecele cari îți învăluie trupul Tău, nu vor putea

întuneca în ochii credinței noastre razele ce să desfac din natura Ta cea Dumnezeiască. Pruncule sărac, Tu ești Dzeul nostru. Ieslea, în care Tu ai fost culcat, este amvonul, de pe care Tu înveți în liniște și tăcere mai multe și mai mari adevăruri de cât știința și filosofia tuturor timpurilor. Leagănul Tău sărăcăcios este isvorul răscumpărării și mării noastre. La picioarele Tale depunem omagiul public al închinăciunii noastre în ziua aniversară de 19 ori seculară a nașterii Tale pământeste, o, cuvântule al lui Dzeu, o, Expresiune vecinică a Ființei celei vecinice, o, Fiule al lui Dzeu!

6 datorință a intelectualilor dela sate

A venit și iarna . . . Omul să odihnește acum de munca cea istovitoare de peste vară.

Și-a adunat rodul ostenelelor lui de peste an și acum duce mai mult o viață retrasă, liniștită. Dacă are ceva vite la casă, să îngrijește de ele, ba mai taie niște lemne, ba mai îndeplinește alt lucru casnic. Ii rămâne timp îndeajuns de al petrece, ocupându-se și cu alt-ceva.

Și mulți, foarte mulți își petrec acest timp în lenevire cu toate-că zău sunt foarte multe alte lucruri cu cari s'ar putea ocupa. Bună-oară cu cartea s'ar putea ocupa frații noștri țărani, rămași acasă. Rolul de a îndemna pe oamenii noștri săteni, de ai înrola sub steagul desvoltării intelectuale, pentru a-i duce la altariu culturii, unde vecinic arde focul științei, zic rolul acesta la sate, cred, că ar trebui să-l ducă preotul și învățătorul.

Țăranul nostru dornic de știință, adecă de carte cu câtă dragoste, ba chiar cu patimă ar ceti din o carte bună, dar el poate nu știe ceti, dacă mai știe ceva slovă, nu i să dă prilej de a ceti, căci n'are ce. Preotul ar trebui să se intereseze, nu numai de-ale religiei, trebuie să fie nu numai un *apostol al credinței, ci și un apostol a științei*. El trebuie să se intereseze nu numai de lumina credinței și de vărsarea ei asupra sufletului omului, ci și de luminarea minții, de luminarea intelectuală a bietului nostru țăran, care pribegește în neștiință. Învățătorul trebuie să se ocupe nu numai cu instruirea copiilor de școală, ci și cu instruirea acelor cari au eșit de pe băncile școlii și cărora de aici înainte nu li-să mai îmbie prilej de a ceti. Și zău ar trebui să-și înțeleagă odată și preoții și învățătorii chemarea lor. Numai aceia, cari își înțeleg menirea lor, căci ei nu sunt numai pentru aceia ca să-și îm-

plinească oficiul lor, luat în înțelesul strict al cuvântului, zic numai aceia, cari își înțeleg chemarea s'ar putea numi preoți și învățători vrednici, de model.

Cum s'ar putea aduna ceva cărți? Dacă preotul își ia asupra sa conducerea afacerii, ușor s'ar putea întrema o bibliotecă și procura niște foi. Preotul trebuie să arete poporului rolul instructiv al cărții, căci zice proverbul: «ai carte, ai parte» și cu treabă bună să deie fie-care membru — înțeleg cap de familie — baremi numai 1—2 cor. anual. Membrii aceștia să formeze o societate, alegându-și astfel un cassar și un bibliotecar.

Ce cărți să se procure?

În zilele noastre știința a luat un avânt mai bunșor de popularizare; pe un preț bagatel capeti o cărtică bună, frumoasă și instructivă. Să pot procura cărți de conținut religios, saeru, moral.

Din literatura profană pentru aceste biblioteci trebuie procurate cărți de conținut economic, cărți în cari să dau sfaturi practice din domeniul economiei, căci asta îl interesează propriaminte pe țăran, aceasta e ocupația lui.

Afară de acestea, cărți istorice, căci istoria e cartea de aur a trecutului nostru. Strămoși de-ai noștri s'au luptat cu piepturi deschise, cu buzduganul în mână pe câmpuri de bătaie, și-au vărsat sângele, au dus steagul la izbândă. Acolo sunt cărticelele din biblioteca «Minerva», o broșură costă 30 bani, iar unele 15 bani, adecă 7 cr. și 1 fil. Acolo e «Istoria neamului românesc» de părintele protopop al Săliștei d-l Dr. Ioan Lupaș, care carte e ediția «Asociațiunii». Și sunt încă foarte multe alte cărți, în care ni-să zugrăvește trecutul nostru.

Iar nu să deie bietul om bănișorul lui pe cărți bogomilice ca «Visul Maicei Domnului», «Epistolia», «Pățaniile sf. Sisoe», etc., cari infectează numai sufletul cu credințe deșerte. Și bietul om crede, că dacă și-o pune seara sub perină, doarme hodinit, are visuri frumoase și câte și mai câte bazaconii!

Din literatura frumoasă, acolo sunt colecțiile de poezii populare, bunăoară ale lui Alexandri, ediția «Asociațiunii» și alte multe colecții. În aceste poezii sunt depuse comorile gândirii țăranelui. Acestea îi plac lui să le cânte când e cuprins de jele, când e vesel, când saltă în joc. S'ar mai putea procura și cărți de novele scrise într'un stil de tot popular.

Foi s'ar putea procura de acelea al căror scop e a ridica economia,

prin darea de sfaturi și indemnuri pentru viața economică.

Biblioteca să se pună sub scutul ocrotitor al curatoratului bisericesc, iar nici decum sub scutul școlii, mai ales unde e școală comunală, căci atunci nu preotul e conducător, ci altul strein de legea și neamul nostru.

Acestea sunt bibliotecile populare, cari pela noi sunt foarte puține. Acestea șezători literare, unde preotul și învățătorul ar spune oamenilor lucruri practice, fie din ori-ce domeniu, ar ridica pe poporul îmbrăncit în neștiință, iar lumina cărarea vieții lui intelectuale.

Ar trebui să ne deșteptăm odată din letargia aceasta, din nepăsare, să ne ridicăm privirea și să vedem, că pe ce cărare apucăm. Trebuie ca păstorul sufletesc a turmei să o ducă la pașune bună, de unde să-și scoată hrana sa sufletească.

Numai dacă preoții și învățătorii își vor îndeplini rolul lor de bărbați inteligenți, de conducători bravi, de oameni desinteresați, cari lucră neobosiți pentru a ridica poporul nostru, a-l duce la altariu culturii românești, vom putea aștepta încrezătorii «lumină din lumină!»

Valeriu Crișian
teolog.

NOUȚAȚI.

Tuturor colaboratorilor și abonenților foaiei noastre, le dorim: Sărbători fericite.

— **Invitare.** Corul cursului al treilea teologic din Sibiu, are onoare a vă invita, la *Concertul ce-l va da Duminecă, în 2 (15) Ianuarie 1911*, în sala dela Hotel „Paris” (Sorea) în Făgăraș. Dirigent: A. Bena. Începutul la 8 oare seara. Pentru comitetul aranjator: Mateiu C. Jiga, director. Ioan Dejenar, contabil. Costi Toma, cassar. Prețurile de intrare: Locul I, șirul 1—7 cor. 2. — de persoană. Locul II. (nenumărat) cor. 1.40 de persoană. Parterre cor. 1 de persoană. NB. Biletele de intrare să capătă înainte în prăvălia D-lui Neculae Szilágyi, precum și seara la cassă. Program: 1 Colindă, G. Dima. 2. Noel, A. Adam. 3. Pribeagul, T. Popovici. 4. Doină (solo), T. Popovici. 5. Cântec de jertfă, L. v. Beethoven. 6. Noadtea, Fr. Schubert. 7. Serenadă, Marschner. 8. Dorul Ardealului, A. Popovici. 9. Intre piatra Detunată, G. Dima. 10. Iarna, C. Porumbescu. 11. Cântec popular, A. Bena. 12. Doinitorii români, A. Popovici. După producțiune urmează dans.

— **Promovare.** Universitatea din Cluj au promovat Vineri în 23 Decemvrie de doctor honoris causa în științele matematice pe Wilhelm II. împăratul Germaniei. Totatunci au fost promovați de doctori în științele juridice Ilarie Cojocariu, fiul preotului din Ticușul săsesc și Victor Muntean din Offenbaia. Felicitările noastre.

— **Atragem atențiunea** cetitorilor noștrii, asupra „Petrețerei” ce o aranjează țărani români, Duminecă în 8 Ianuarie st. n. 1911, a doua zi de Crăciun, în sala dela Hotel „Paris” (Sorea) din Făgăraș.

— **Holera.** Un comunicat semioficios constată, că în Ungaria întreagă mai sunt acum numai cazuri sporadice de holera. Dela izolarea celui din urmă bolnav de holera, a trecut cinci zile și alt caz nou nu s'a mai anunțat. Pe baza aceasta ministerul de interne a recercat pe ministrul de externe, să avizeze cercurile competente că pe teritoriul Ungariei a încetat holera, prin urmare să se sisteze restricțiunile circulațiunei cu alte țări.

— **O tâlhărie.** Invățătorul Laurențiu Pop cu dna și cumnată-sa dna Pop din Comăna de jos — au plecat din Făgăraș cătră casă după ce și-au târguit cele de lipsă, Vinerea trecută. Era așa pe la 5 oare întunec, când ajung drept cu locul cultivat de Sârbi din capu orașului, vr-o 200 de pași, să pomenesc cu nește indivizi țigani ungurești cu blide și le fură desagii încărcăți cu cumpărături în preț de 50 cor. Notez că desagii au fost legați. Recercați a da inapoi desagii e încunjurat de șase țigănoi și 4 țigance, vă puteți închipui poziția unui singur bărbat cinstit și doauă doamne față de zece tâlhari, fără Dzău. Invățătorul e tras de haină, damele maltratate și batjocorite de țigance, lovite în față fără scut de apărare, căci invățătorul avea de furcă cu cei șase. Ba dna Pop, care este în poziție binecuvântată, a fost târâtă de țigance jos din car și batjocorită, și acestea s'a întâmplat aproape de păzitorii vieții omului.

— **Nenorocirea la pomul de Crăciun.** Din Halle se vestește că inginerul Holdschmied, evreu de altfel, a aprins și el pom în ajunul Crăciunului, conform obiceiului creștinesc. Alaltăieri venindu-i niște oaspeți, le-a arătat pomul a căror luminări le-a aprins din nou. La despărțire familia inginerului a petrecut până la ușa antișambrei oaspeții, dar în timpul acesta copila lor.

Agatha, în etate de cinci ani, voind să rupă de pe pom o nucă aurită și-a aprins haina la flacăra unei luminări. Inzadar au început să strige după mamă, că țipetele ei n'au putut fi auzite, fiind părinți într'o cameră mai îndepărtată. Până la reîntoarcere, flăcările, cari au cuprins haina fetei au isprăvit repede cu dânsa. În câteva momente au făcuto scrum. Iși poate închipui fiecare disperarea părinților, aflându-și unica copilă arsă, în mijlocul pălpăților flăcărilor, cari se întinseră în întreaga cameră.

— **Omor.** În ziua de 4 Decembrie a. c. Ioan I. Ursoiu, și Vasile Petrașcu din Sâmbăta de sus, s'a dus, seara pela oarele 10, la primariul Pantilimon Streza, — și din ură — iau spart ferestele și au fugit.

De aci — nemulțămiiți cu isprava ce făcuse — s'au dus și la casariul Gerasim Ivașcu, căruia de asemenea ia spart ferestile. Fiind urmăriti de cassariu, cei doi făcători de rele, au fugit unul într'o parte, celălalt într'alta. Gerasim Ivașcu, în tovărășie cu un vecin al său, a urmărit pe unul l'a prins, și l'a adus la primariul comunal. În acest timp, pe când venea cătră primariu, le-a eșit în cale Andreiu Ursoiu frate cu Ion Ursoiu cu un par. Văzând, Gerasim și cu vecinul său ce ispravă nouă vrea să săvârșască a dat drumul lui Ioan Ursoiu și au fugit

Tatăl lui Gerasim, a venit și el cătră primariu aducând pentru fiul său, hainele și căciula — căci el plecase după mișei desbrăcat și cu capul gol. Văzând Ioan Ursoiu pe tatăl lui Gerasim, l'a lovit cu parul în cap de a căzut jos, iar fratele său Andreiu Ursoiu a luat paru și l'a bătut de i-a rupt o mână și i-a zdrobit peptul și coastele. După 5 oare Moise Ivașcu a murit.

Criminalii au fost arestați.

— **Opt minute fără aer.** Englezul Nordini a dovedit înaintea unui juriu de medici, că poate trăi fără să respire, opt minute. Și-a astupat nările și urechile cu vată, și-a legat ochii și s'a așezat într'o ladă în formă de cosciug. Unul dintre membrii juriului a vărsat apoi nisip peste ladă, for-

mând o grămăjioară de un metru și jumătate. Nordini a rămas în mormântat opt minute. Desgropându-l, s'a prezentat cum a fost. Nu s'a observat nimic anormal.

— **Chestia pașaportului la graniță.** Serbia a șters folosirea pașaportului la trecerea preste graniță dinspre Austro-Ungaria. Și în înțelesul legii, a făcut tot așa și ministrul nostru președinte, ceia ce trebuie să aducă înaintea dietei spre luare la cunoștință. — Tot în afacerea pașaportelor Dl Tauglott Kopony, deputatul Brașovului a făcut în privința aceasta în camera deputaților o interpelație ca să se șteargă pașapoartele între România și Ungaria. Ar fi de dorit ca guvernele să ajungă la o înțelegere pentru ștergerea pașapoartelor.

— **In atențiunea compozitorilor și familiilor proprietare de păduri.** În curând va eși de sub tipar traducerea în limba română a Statutelor pentru folosirea și manipularea pădurilor. Ceice voiesc să-și procure această carte de mare folos, sunt rugați a să însinua în timp de 15 zile la Redacția „Olteanului” în Făgăraș, tipografia C. Popp, casele I. Peia.

— **Puterea credinței.** Într'o comună din Țara Făgărașului s'a întâmplat zilele trecute un caz caracteristic, care dovedește marea credință religioasă a poporului. La o femeie văduvă i-se furase 300 coroane, din lada ei din casă. A făcut arătare la jandarmi. Dar cumăștia nu știu, decât să împuște oameni, ca la Galați și Mărgineni, nici vorbă de a fi dat de urma hoțului. Căci, vedeți d-voastră, hoțul n'a luat de gât pe voinicoșii jandarmi.

Văzând amărâta văduvă, că cu cei cu pene de cocoș nu ajunge la nimic, s'a îndreptat cătră preotul și-l roagă ca s'o ajute. Harnicul preot cuprins de milă îi făgăduiește tot ce să poate.

În Dumineca viitoare, pe lângă cuvinte liniștite spune toată întâmplarea în biserică și cu cuvinte păstorești provoacă pe făptuitor, să dea banii sârmanei văduve inapoi, căci la din contră va trebui să cetească în Dumineca viitoare în biserică slujba cerută de

AMINTIRI!

(Urmare).

Și nu am protestat căci eram o fire cu mult mai domoală de cât să mă încaier cu președinta Lena... pentru un simpu »da«.

Ce să protestez! Mă făcusem prima reporteră la „Secretul nost”...

Odată șoptesc datele următoare:

Aurelia ne strică matricula — ziaru — azi mă întrebă că puiul suge când să ascunde sub aripa cloști... Și apoi... ziceți că-i amoretată când la ea... puii de găină sug încă. Da-ții dimisiunea... și încrestați pe Marietta pe care am prins'o în flagrant, să interesează de patriotu Praștie teologul. Joi după prânz să să adune epistolile roza ca să le revidiez și coreg!...

Devenisem strengărită de prima clasă. Nu trecea o sfântă zi ca să nu fiu pedepsită, aci cu carte... aci cu limba roșie... Peregrinam în foată luna dintr'un dormitoriu în altul, și atunci era un eveniment însemnat și foarte interesant! Pe ambitul lung mă preambulam cu

străjăcul în brațe... și prietenele în șir... cu perenele, plapoma și țolul cel de lână, veneau după mine, înfundându-se de răs, căci vis-à-vis, ne vedea vecinii, din ferestrelle seminarului.

În dormitoriu nou — ca oaspe aveam mare trecere. În patul meu să adunau prietenele, din clubul secret, iar eu încolăcindu-mi mâinile după ghenunchi ca un Aesopus (la greci tata poveștilor e închipuit gâb.) începeam a înșira basmul ca pe un șir de mărgăritare. Erau ștregăriile din vară enarate acum ca o poveste năzdrăvănă.

Cum mă acățam de Culiță țaganul, care era slugă la noi, cum îl năcăjeam până era decis să mă învețe a face din spatele lui rotogoale țigănești pe nășipul din curte. Și prietenele rădeau pe înfundate când le-am spus că am scăldat vro 24 de rațe... cu leșie, iar cloca am săpunit-o... și am băgato în fântână să să limpezească. Cum mîncam cu fratele smântâna... din oale... apoi puneam vina pe sf. George din iconă ce era aproape de poliță. — Iar dacă ne plictiseam de povești începeam o luptă... cu perinile... de răscoleam tot colbu ce era în dormitoriu....

Mecin își mistuia oleu în tihnă... până ce... Anicuța să ducea și sufla în feștilă...

Rămânând în întunec mergeam prin-

tre paturi și pe pretinele cari durmeau vișând, sub căldura de sub pladomă... le apucam de nas — și le chemam cu oglinda... iar de nu răspundeau — chemărei le trăgeam cu forța de picioare... și... forțându-ne glasul în bas... dam pe profesoru Bostan... care ne propunea Istoria. —

Odată apoi am băgato pe mănecă...

Am auzit ușa de alături că să deschide... — atunci toate membrele partidului secret... alergau spre culcușile reci, părăsitate...

Tăcere — Tăcere!!...

Eu eram dispusă... să mă produc iară.

Și când cu lumina în mână... cerceta Dna directoară după sgomotul ce a auzit, eu am început să vorbesc prin vis:

Straiță... dămi pace... — Lasă-mă... Lasă-mă!... Ce nu știu?

Ard... satele române... ard holdele în câmp;

Ard codri! Sub robie cad fete și copii. Și numai ce simțesc că o mână rece îmi alunecă pe frunte.

— Claudină! Ei, nu te spăria... sunt eu! Ești ferbinte! Ce-ai cinat?...

— Nimic... căci mămăliga nu-mi place!...

Dar nu de aceia... M'am răcit la scaldă...

— Lena!... vino drăguță de adă

văduvă. A doua zi, Lani dimineața, eșind văduva din casă, vede acățat deasupra ușei, înspre curte, un săculeț din pânză nouă, curată, pe care era scris: „uite, aicea-s banii!“ Văduva taie săculețul și deschizându-l găsește în el 280 cor. Lipseau 20 cor. Dar în săculeț era și scrisoarea prea necinstului hoț, în care spunea minciuna, că el a găsit banii în drumul țării și ruga pe păgubașa să nu-i pară rău de cele 20 cor. cari lipsesc, căci dacă nu-i găsea el (omul cinstit) îi găsea, (adecă îi fura, cum s'ar zice mai bine) altul și atunci nu-i mai vedea.

Câtă bunătate de hoț! Făptuitorul nu s'a putut descoperi.

Dar ce voiam să zic? Ce n'a putut face voinicoșii de jandarmi, (oh! să fi fost vorba de împușcat, ce viteji ar fi fost!) judecătoria, sau alte oficii, a făcut *teama de slujba dumnezeiască*. Și asta-i bine. Căci Dumnezeu nu bate cu băta. Câți jurătoristrâmbi n'au ajuns la cerșit, sau în temnițe nu s'au sfârșit și toată familia și averea, ca pulberea în vânt s'au risipit. Și vor mai ajunge încă! Mulți ar putea învăța din acestea...

Tot în aceea comună s'a furat odată revolverul unui jude dela judecătoria din Făgăraș, și tocmai al judeului dela afacerile criminale. Inchipuiți-vă silința jandarmilor să afle hoțul. Zadarnic! Tot numai puterea slujbei preotului a făcut, că la câteva zile revolverul a fost aruncat în curtea preotului, care l'a adus județului.

De unde vine această bună credință?

Cu mulți ani înainte era administrator în aceea comună un preot fruntaș, bun și hotărât. Niște făcători de rele, noapte de noapte, — puși la cale de mișei — zdrobeau ferestrele școlii românești, proprietatea bisericeii. Jandarmeria, să n'țelege, n'a putut prinde, nici împușca pe nimenea, căci nu-i apucau de pușcă, mișei, când spârgeau și zdrobeau tot. Ce era de făcut?

La rugarea întregului popor, preotul cește în o Duminecă slujba contra făcătorilor de rele. Și ce să vezi? Abia la o săptămână *mor doi din o singură casă în aceeași zi*, și preotul îi îngroapă *tot deodată*.

un aspirin... și un pocal cu lapte..... apoi întorcându-se spre mine zise:

Îți va fi mai bine... liniștește-te....

Lena însă... până la patul meu... beuse laptele... iar aspirinul... l'o pus în fundul... dintr'o oală... care era chiar sub patul ei ca să să disolve... —

Adio succes... rolu... și am scăpat de carterul de o săptămână!...

* * *

Trecuse anul... ca ceva dulce... că nici nu băgăm de samă că nu mai este, — și m'am despărțit de Marietta... Și când să ne luăm adio ne-am strâns în brațe cu toată puterea fizică și sufletească... apoi lăsându-mi fruntea pe umărul ei — am plâns ca după o comoară pierdută...

Ce să-i spun lui Lnu — Cladi??

Să nui spui... că odată... și-am spus să'i spui — că-l spun... profesorului Grasu — dacă-ți mai spune să-mi spui... că... și-am început a râde... amândouă... Adio — Adio — și încă ceva... Mari — i păstrez ceva = ... care nu să va șterge din inima mea!

In al doilea an m'am întâlnit mai des cu „El“.

Eram externistă... și emulam cu cele... mai de seamă studente...

In diminețile plăcute de primăvară... viorelele îmi vorbea așa de frumos... în ferestile odăiței mele...

Tot satul era de față și toți ziceau: «vezi, asta-i puterea slujbei, bătaia lui Dumnezeu!» Dar groaza era mare și pentru cei rămași încă în viață. Ca ispășire s'au dus și s'au pocăit, cerând iertare dela D-zeu, dela preot și dela toți, cărora le-au păcătuit, — *făcând mărturisirea, înaintea tuturor, că cei morți au fost făcătorii de rele, cari au zdrobit ferestile școlii!*

Să creadă tot creștinul, fie preot, fie simplu credincios în osânda dumnezeiască și să se teamă de ea, căci mai curând ori mai târziu îl va ajunge.

Iar cei chemați să propoveduiască această credință mântuitoare de rele și binefăcătoare.

Un credincios.

— **La fondul de 20 bani.** pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare al Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, au mai dăruit: Eugenia Pulca, învătoare (Beșea) 40 bani, Ioan Bota, inv. pens. (Sibiu) 30 bani, Petru Fuduiu, inv. (Balomir), soția sa Iulia n. Igna și fica lor Margareta, 70 bani. Dr. Ioan Moldovan, adv. (Aiud), soția sa Evelina n. Ivan și fica lor Evelina 1 cor., Demitriu Pulca, paroh (Beșea) 30 bani și V. Tordășianu, 10 bani.

— **La „Reun. meseriașilor rom. din Sibiu“** au fost primiți următorii membri ordinari: Constantin Ceonța (orig. din Sibiu), sodal lăcătuș; Ioan Albu (orig. din Apoldul mare), sodal bărdaș; Nicolae Barana (orig. din Blaj), Victor Mărginean (orig. din Blaj), sodali pantofari; Mihai Muntean (orig. din Șura mare) Iosif Cichindelean (orig. din Alțina), analfabeți sodali cismari; Ioan Chidu (orig. din Sibiu), Simion Ștef, (orig. din Geoagiul de jos), sodali pietari și Gavril Mirceanu (orig. din Bonțida sodal strungar de fier. Membru ajutător s'a înscris Roniu Perianu, funcționar consist.

x **Invingerea industriei** ungare, vestita fabrică Schlick efectuează deja în Ungaria fabrici de ghiață, instalațiuni recoritoare, instalări de abatoare (belitori) de prima clasă în executarea cea mai perfectă. Cu preliminar de spese servește bărbăților de specialitate cu plăcere, centrala fabricii din Budapest. Văci-ut 45-47. [Vezi anunțul de azi]

Și când mă trezam din somn..... în vecini să auzea un glas dulce..... o simfonie cerească... ce mă infiora de plăcere...

Cânta »El«!

Robin de frumsețea și ochii femeii...

Cu dornice brațe cuprindo ușor!...

Era o seară plăcută... caldă de primăvară... și am eșit cu bunica la preumblare... Și el... o trântit greca și latina... și ne-o înșoțit, amândoi mergeam în înainte și bunica... era aprofundată în conversație cu vecina — care-i spunea... veștile senzaționale...

A lui Flascon... o dat divorț... cutare... o născut trei fete... ce-a laltă... cum poate să să mărite după Schiopu etc.

Luna să ascunse după turnul bisericeii din piață... Cotisem pe o stradă laterală... și Lulu îmi prinse mâna într'a lui...

Jură-mi pe Dzeu... jură-mi — pe ce ai mai sfânt... jură-mi... că numai eu ți-s drag (ce pretensiv).

Nu știu jura... și apoi îi păcat! —

Zi după mine...

— Eu Cladina... mă jur pe Dzeul meu că voi iubi... numai pe Lulu Pădureanu... (Mai bine ar fi fost Hirean)... și cuvintele le ziceam după el cu jumătate de gură... și tremuram de sfințenia jură-

S'a dus....

Urgisitul inspector de școale din Făgăraș, Szabó Elemér s'a dus de pe aici. A fost păcat, că a și venit. Nimenea nu plânge după el, căci nici un bine n'a făcut. Cum zice cântecul:

„După min' nu plânge nime,
Că n'am făcut nici un bine!“

Dar rău și stricăciune prea destulă!

A venit ca o volbură, o pacoste pe școale și pe capul bieților învățători. Nici un Hantătar nu l'ar fi putut întrece. Voia să stîrpească școala și învățătura românească nu altceva. Iar din fragezii copilași, cari nici dulcea limbă a mamei lor nu o știau vorbi, ar fi vrut se facă adavarați Petőfi și Kossuth Lajosi.

Câtă naivitate și rea credință! Școale închise, învățători suspendați, arătări minciinoase, cercetări disciplinare, fără nici o bază dreaptă și legală, persecutarea portului românesc la învățători, terorizarea acestora și câte și mai câte șicănări ridicule, răutăcioase și fără de sfârșit! Aceasta i-a fost activitatea »rodnică« și »binefăcătoare« (?) a acestui rătăcit și vanitos strebăr

Și pentru ce toate aceste neajunsuri?

Singurul izvor a fost ambiția lui neîndreptățită și bolnăvicioasă, ca să ajungă „dom mai mare“, deși putea ști, că nu 'i să cade, ci dincontră și atât e prea mult.

Depărtarea lui a fost cu bucurie generală primită, chiar și de iubii patrioți.

Regretele noastre sârmanilor nostri prietini slovaci, pe cari va avea să 'i „fericească“ de aci înainte. Călătorie sprâncenată și nici când la revedere!

Iar memoria 'i înveci — uitată.

In locul dumnealui e denumit Dr. Radványi inspector de școale, fără cerc, din Budapesta.

Vom vedea ce ținută va lua. Prea mare bucurie încă nu ne facem, până nu 'i vedem faptele.

Neamțul zice: „Selten kommt etwas beseres nach! (anevoie vine ceva mai bun).

Dea Dzeu să nu fie așa. x.

mântului — care'l — credeam păcat...

De atunci de câte ori am zis... același jurământ... De atunci »El« de câte ori... va fi învățat pe o altă să se jure.

— Ne-am luat noapte bună... care era totodată adio de despărțire și s'o aplecat ușor să-mi mai spue ceva... lângă ureche.

— Era o copilărie... o știam... atuncia chiar. — Dar astăzi... când plictisită de atâta minciună... a dragostei, oboșită... cad pe gânduri... și răscolind trecutul, răsfoind... prin cartea inimei cu suvenirile ei... triste... pe prima filă — e neștearsă... o poveste... dureros de dulce... cea mai sfântă — cea mai adevărată... O poveste tristă... tare tristă arabă...

După 4 ani l'am văzut iară, aceiași ochii albaștri, aceiași privire senină... aceiași ținută dreaptă!...

Și am simțit... că în inimă mi-se mișcă — ceva — îmi veni în minte întrebarea Mariettei...

„Găci ce am pentru tine“?...

Și chipul acela albiu... cu pantalonăși pepita... își puse umărul... și îpinse afară... tot ce era strein... din cartea inimei mele...

Apoi se liniștise... ca un chip sfânt!... Sanislău, în 10 Nov. 1910.

Cornelia Langa.

ULTIMUL POM DE CRĂCIUN.

Trad după H. D.

Brădetul iarăși și-a început călătoria sa; părăsind piscurile munților acoperite cu zăpadă, s'au scoborât din nou la șes. În colțul stradelor și pe piețele de pretutindenea stăteau pomi de Crăciun în verdeața lor naturală; care de care mai frumoși.

Tot mai rari, le-au devenit șirurile. Mulți au fost deja cumpărați și duși acasă, căci sfânta seară era aici și peste puține oare avea să se înceapă lumea darurilor de Crăciun.

În timpul acesta, în o căsuță a unei strade laterale, ședeau doi copii: Pavel și Maria, unul într'altul pitulați de groaza frigului, fiindcă era rece în chilie, iar focul deja pe sfârșite.

— Unde întârzie mama atâta? zise fetița.

— Tu știi bine, că a avut multe albituri de dus pe sărbători, răspuse Pavel, fi numai pe pace, ea va veni în curând.

— Oare aduce-ne-va un pom de Crăciun?

— Nu, Marie, pomii în anul acesta sunt foarte scumpi, pentru aceea mama a zis deja de alaltă-ieri, că în anul acesta nu va cumpăra.

Maria își plecă supărată capul. O speranță frumoasă i-a fost dusă în vânt de-odată.

— Ah! de nu am fi așa săraci, zise fetița după o pauză oarecare, de ar avea mama acum cel puțin cinci groșițe superflue, atunci ași ști eu ce ar trebui să cumpere.

— Ce? — întrebă Pavel curios

— Ultimul pom de Crăciun, ce rămâne, necumpărându-l nime.

— Și pentru ce chiar acesta?

Maria a clipit din ochi, își apropia gura de urechia lui Pavel, și-i șopti:

— Ultimul pom aduce noroc la casă!

— De unde ai auzit aceasta?

— Cătrina vecinului mi-a povestit-o.

Ea știe, căci deja de doi ani de zile umblă la școală.

— Însă pentru ce chiar cel din urmă?

— Aceasta ți-o voi spune eu: fiindcă nime nu a voit să-l cumpere și a trebuit să aștepte până ce vor fi vânduți ceilalți, fiind desprețuit și umilit pentru aceea, ca răsplată milul Isus, i-a dat un dar deosebit. Cine îl cumpără acela are de a șopti printre ramuri cu ochii închiși, dorințele, ce de sigur i-se vor împlini.

— De ar fi aceasta adevărat, Marie!

— De bună seamă e adevărat. Cătrina nu ar fi povestit-o în zădar.

Pavel deveni gânditor.

— Un așa pom micuț, ca ultimul, oare ce va costa!

— Eu nu știu Pavele. Atâta știu, că pe nimica nu se capătă, iar bani nici unul nu avem!

— Totuși! Eu am dus eri pachetul unui domn până la gară și pentru aceea am primit doi cruceri.

— Doi cruceri? Cearcă Pavele, poate să nu coaste mai mult. Te rog, te rog Pavele!

Pavel se sculă de grabă. Își trase șapca pe urechi și înainte de a pleca zise:

— Marie! să nu plângi, dacă voi întârzia mult. Eu trebuie să aștept, până ce vor fi vânduți toți ceilalți pomi.

Punând țolul său pe spatetele surorii sale se scobori pe trepte în jos.

Apoi fugi cu pași grăbiți de-alungul stradelor. Azi nu mai privi în dreapta și în stânga, la ferestrele împodobite ale prăvăliilor, înaintea cărora de altădată bucuros stă chiar pe nimica. În mână ținea strâns cei doi cruceri.

— Numai de nu ar costa mai mult ultimul pom, numai de nu ar costa mai mult. Privi peste piață. Tot e deja gol, — nu, colo dincolo văzu ceva verde. Indată fugi într'acolo.

Vanzătorul mai avea încă unsprezece bucăți. Nește brazi mari și frumoși, — încă între aceștia era și unul mai mic, nu mai înalt ca masa, cu ramuri scurte și săracioase în ace.

— De sigur acela va fi ultimul pom de Crăciun, zise Pavel în sine.

Mânile îi erau înghețate de frig, iară obrazii îi ardeau ca focul de agitație.

— De nu l'ar cere nime înaintea mea! Acum însă trebuie să aștept până ce se vor vinde ceilalți — să cugeta el mergând în sus și în jos, având mereu bradul cel micuț în ochi.

Vanzătorul l'a observat și merse spre el. Însă Pavel se retrase frumos înapoi.

Tochmai veni un domn, care cumpără bradul cel mai frumos, dându'l unui servitor să'l ducă acasă.

— Zece! — numără Pavel și răsufli odată.

Nu peste mult veni o doamnă care asemenea cumpără un brad, dându'l și pe acesta.

— Nouă! — zise iarăși Pavel și începu a bate trotuarul cu picioarele spre a se încălzi.

— Numai de nu ar costa mai mult, de mi-ar ajunge banii!

Iarăș fu un brad cumpărat, iarăș unul și iarăș unul... Pavel însă tot număra: opt, șapte... șase... cinci, — până la doi, până ce în sfârșit într'adevăr bradul ochit a rămas ultimul.

Cu frica în sân pași înaintea vanzătorului.

— Ce poțtești copile? îl întrebă neguțătorul.

— Aș dori să am ultimul pom (brad)!

— Ai bani?

— Am doi cruceri.

— E prea puțin!

— Așadară cât e de scump? îl întrebă Pavel spăriat.

— Trei cruceri! Dacă ai numai doi, atunci șterge-te de aici.

Apoi întorcând spatetele sârmanului tinăr, râde de ceea ce a făcut. — Pavel stătea cu capul plecat. Vre-o câteva lacrimi i-au picurat din ochi. Toată bucuria speranței sale a stricat-o vorbele aspre ale neguțătorului.

Incetinel pași prin zăpada unei strade pline de viață. Poate va afla din întâmplare iară un domn, care va avea ceva de dus la gară... însă pe atunci de sigur ultimul pom va fi dus.

HRISTOS.

Prorociile din veacuri
Își desgroapă azi comoara;
De pe pietrele 'negrite
Azi topește-li-se ceara.

Cum le 'ncunjură pustiul
Și păcatul cum le atinge,
De zidirea lor bătrână
Văd, cum iadul coasa și frânge,
Căci din răsărit de soare
Se pornește mântuire;
Și-un luceafăr caută iesle
Aducând hirotonirea.
Iar de drumul lui de rază
Tri 'mpărați li pleacă 'n urmă:
Merg și ei să 'ntrebe 'n lume
De-un păstor ce n'are turmă.

*

Se îmbrățișază 'n iesle
Ceriul 'ntreg și 'ntreg pământul,
Și sărută bradul ieslii
Ce 'și păzește 'n sân Cuvântul.
Prorociile se 'nșiră,
Să-i urziască firul vieții
Și năcazurile morții,
Cari i-le-au țesut profeții.
Prorociile din vremuri,

Fete mândre ursitoare,
Împletesc cununi din lună,
Și 'mpletesc cununi din soare.

Ingerii din cer văzându'l
Clipa bine o cuvântă,
Ce-a 'ntrupat atâtea visuri
Intr'o 'mbrățișare sfântă.

Crăii vin din răsărituri
Cu atâta bogăție;
Și pe frunțile 'ncrețite
Gândul intrupat le 'nvie;
Ingenunche și se 'nchină
Noului născut: Mesiei
Celui ce-a 'ncrestat în suflet
Gândurile vecinicieii.

Vin păstori cu turme albe
Și cinstesc D-zeirea.

Tremurând în temelie,
Stă mirată 'ntreagă firea.

Vremea asta 'mi dă-o povață
În vieață să mă poarte:
Azi să fii moșneag în lume
Mâni să fii copil în moarte!

luñior.

MESIA....

S'a împlinit porunca moștenită
Și 'n Villeim să-oprește profeția,
Ce-a șters atâtea lacrimi între jidovi
Și-a sprijinit nădejtile 'n Mesia.

Intr'aripate visuri mor în slavă,
Căci le topește raza dimineții
Cu focul ei din taine necuprinse,
Ce s'a 'nfrățit cu trudele vieții.

*

Cu suflet ars de dor și așteptare
Visăm de-o stea, ce-o fi să se ivească,
În urma ei să știm, că sânt în lume:
Clăcași români în holdă românească!

luñior.

Cântec . . .

Și când e ceriul instelat...
Și 'n calea ta să scutur flori
De ce ești suflet intristat
Și zi, și noaptea — până 'n zori?

Pe cărarușa din brădet...
De ce mă porți suflet — pustiul?

Cugetă și la sora sa. Maria stătu acasă în odaia rece și întunecoasă, așteptând cu paciință pe fratele său și pomul cel minunat. Iată acum vine cu mâinile goale. — Încontinuu alte și alte lacrimi îi curgeau sărmanului tinăr pe obraz. Pe furiș cânta a le șterge, ca să nu fie observat. Cineva însă totuși l'a observat. A fost un domn, care de mai înainte l'a observat, auzind și vorbirea ce a avut-o cu neguțătorul. Acest domn merge pe lângă Pavel pe neobservate și lăsă să lungeze în buzunarul căputului său vechiu, încă un crucer.

Când își vârî Pavel din nou mâna înghețată în buzunar, simți trei cruceri în loc de doi. Cum a venit al treilea în buzunariul său? De sigur Moș Crăciun i l'a trimis, ca să poată cumpăra pomul de Crăciun. De sigur! De sigur așa a fost!

Alergă înapoi, dădu cei trei cruceri neguțătorului și plecă plin de bucurie cu pomul de Crăciun spre casă.

Cum se va bucura mama și Maria văzând aceasta.

Binefăcătorul străin nu a pierdut din ochi pe micul său client. Când Pavel dădu pe alta stradă dinapoi îl atinse pe umăr întrebându-l:

-- Unde te grăbești așa iute, băiete?

— Spre casă, zise Pavel privind mirat la domnul său.

— Și ai deja tot ce-ți trebuie pentru a împodobi pomul de Crăciun?

— Acelea nu's de lipsă!

— Nu? Prin urmare așa vrei să'l lași?

— Aceia e treaba mea! zise Pavel.

— Nu voiești să-mi spui și mie?

Pavel stătu puțin și privind examinator pe străin. Când îi văzu zimbetul acela pretinse zise plin de credință:

— Da, D-voastre voiu spune, însă Vă rog să nu mai spuneți mai departe...

— De sigur nu! Secretele nu se des-coper.

Pavel începu, străinului ce s'a alăturat lângă dânsul a-i povesti povestea ultimului pom de Crăciun, că toate dorințele numai șoptite trebuie printre ramurile sale și să vor împlini.

— Și voi ce veți dori?

Pavel în speranța înșelătoare îi spuse toate dorințele ce dorea inima sa și a surorii sale.

— Nu ai uitat nimic din dorințe? întrebă străinul.

— Nu, deja mai înainte ni le-am înșurat, zise Pavel intrând în casă, pofindu-i rămas bun...

În casă a fost bucurie mare, Maria sarea de bucurie împrejurul pomului. Dintr'odată nu i-a mai fost frig, uitând și toată frica singurătății. Mama lor încă nu a venit acasă.

Copiii și-au așezat pomul de Crăciun pe masă și în credința cea mai mare își șopteau dorințele printre ramuri sperând împlinirea aceluia.

— Acum însă mergem afară, ca Moș Crăciun să poată veni înăuntru, zise Maria.

— Vină să mergem să vedem pomii de Crăciun și să ne întâlnim și cu mama, adause Pavel.

Între acestea domnul cel străin a cumpărat tot felul ce a fost de lipsă pentru pomul de Crăciun și reîntorcându-se spre locuința lui Pavel intră în casă unde cu ajutorul vecinei copiilor făcu în chilia strămtă un pom minunat încât abia să putea cugeta mai frumos.

Pomul cel nebăgat în seamă strălucea de lumini și aur, iară sub ramurile sale zăcea împlinirea tuturor dorințelor, ce Pavel și Maria le-au cugetat, ba încă și altele. Apoi după ce a făcut un foc bun, s'a depărtat binefăcătorul Moș Crăciun. Era chiar momentul din urmă, fiindcă abia s'a depărtat cu vre-o câțiva pași binefăcătorul, când din cealaltă parte să apropiau Pavel și Maria, având în mijloc pe mama lor, căreia cu bucurie îi spuneau bucuria speranței lor. Cu fața plină de înfrustare asculta sermana femeie vorbele micuților ei și începu a merge mai încet spre a ținea uitată încă vre-o câteva minute în bucuria speranței înșelătoare. Pavel năvăli deja pe trepte în sus și deschise ușa.

O lumină mare le-a strălucit în față. Un miros de brad și o căldură binefăcătoare

năvăli din chilie asupra celor trei muritori norocoși și surprinși.

De toate s'a îngrijit Moș Crăciun. Sub ramurile pomului erau așezate multe de toate: albituri, jucării, turte și alte multe...

Și de sărmana mamă s'a îngrijit bunul Moș Crăciun. Însă sub toate acestea a fost o covertă, pe care mama deschizându-o află în dânsa un bilet vânăt, pe care a fost scris:

„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună învoire”.

— Privește mamă! D-ta nu ai voit să crezi, acum însă vezi! Au strigat plini de bucurie copiii cuprinzându-o pe după cap.

Mama ștergându-și pe ascuns lacrimile merge în chilia de alături spre a mulțami în liniște necunoscutului binefăcător.

Niciodată nu a produs un pom de Crăciun o mai mare bucurie ca acesta.

Vasile.

SEARA DE CRĂCIUN

de Ioan Manițiu-Popa, inv.

Mamă! Auzi cum sună clopotele. Și mâne e Duminecă? Ori vine Moș Crăciun? — și ne spune să mergem la biserică. Moș Crăciun ne aduce steaua? Mamă dragă, vreau și eu să-l văz pe moș Crăciun — că poate ne spune ceva despre tata — tata din America.

Așa zicea un copil de vre-o 4—5 ani, cătră mama-sa, în seara de Crăciun.

* * *

George își avea căsuța și vituțele lui. Putea trăi destul. Dar dorul de bani l'a făcut de și-a lăsat acasă nevasta cu copilașii lui dragălași și a plecat în țara banului — a dorului și cum să vede, pentru el și a nenorocului — în America.

Avea el nu-i vorbă și năcazuri, că averea lui era toată zălogită de

Să plâng mereu, să plâng încet...
Să nu mai știu, de's mort sau viu!

Să plâng mereu cuprins de dor...
După steluța ce-a apus...
Și mă întreb încetișor...
Că de la mine — de ce s-a dus?!

De ce s'a dus și m'a lăsat
Copil stingher al nimărui...
— Cuprins de drag.. și 'ndurerat
De dragul ochilor căprui...

Pe cărarușa din brădet...
Tu suflete — mă porți pribeag
Și plâng mereu — și plâng încet...
Că am pierdut... ce-a fost mai drag!

II. Cântec . . .

Te-ai dus și am rămas plângând
Și am stăut năcă 'n prag
Te-ai dus — și am rămas plângând!
Căci mi-ai fost drag!

Și-ai zis: rămâi... veni-voi iar...
Și-o să-ți aduc... bonboane 'n sac...
Și-ai zis — rămâi — veni-voi iar!
Să râd... sau ce să fac?

Te-aștept mereu, — de când aștept!
Și es... la poartă... merg în lunci!
Te-aștept mereu, — de când aștept!!!
Ști tu ca atunci

Când... te-așteptam... pe însărat...
Pe marginea... de văi —
Și-apoi veneam cântând spre sat
Zămbind în ochii tăi!...

Dar iar mă 'ntorc... la ce-ai veni
De mult mi-s ochii plânși...
Și iar mă 'ntorc... la ce-ai veni?!
C'atât îmi sunt de stinși!!...

III. Cântec . . .

Și apoi de ce să-i pară rău...
Că acuma crud mă lasă...
Că bruma 'nghiață florile...
Zefirului — cei pasă?!...

C'o stea să stinge 'ncetișor
Luceafărul — nu plânge!...
— Cei pasă 'Lui' că peptul meu
În chinuri se va trânge?!...

Și în amurg pe pat de flori...
Să culcă mândru soare...

Cei pasă... că de dragul lui...
În noapte... luna moare?!...

Și floare-a fost iubirea mea
Curată și senină...
Și-așa... voi pune-o în sicriu
În groapă... sub țărână!...

Și o să mă plângă... clopote...
Nu-ți — pese... că eu te-oi iubi —
Și 'n lumea de uitare!!...

Santslău, la 8 Nov. 1910.

Cornelia Langa.

Ghicituri.

Găci găcitoare mea:
Patru frați într'un cojoc.

(Nucă)

Sus pădure
Jos presure.

(Căpă)

E o babă la trup grasă
Șede cu Vodă la masă.

(Varză)

Strigă Dobra din Moldova
Că de câni nu-i este frică
Dar găinile o mănâncă.

(Rămă)

părinții săi — și așa nu știa ce să facă ca s'o scoată.

Intr'o Vineri dimineața, cu Ghiță al Mărimi și Ion al lui Pavel — și-au luat ziua bună și au plecat.

Când a ajuns la mare și a văzut apa aceea mare — l'a lovit un dor de acasă de sta să înnebunească — îi venea să plece înapoi. Dar să gândea la cheltuiala făcută și la năcazuri. Și-a făcut o sfântă cruce zicând: «Doamne nu mă lăsa!»

Dacă a ajuns în America a intrat într'o fabrică și făcea el creițaruși că era cruțător. Dar dorul de acasă, de nevastă și copilași îi rupea inima. Să gândea ce vor fi făcând ei — căci toți erau ca ulcelele. Cum s'o fi lup-tând nevasta cu greul vieții — căci acuma vedea — că și în America nu să câștigă banii așa ușor, ci tot cu chin greu și cu viața tot în primejdie. Lucru începuse a să înpuțina — dar cu cât să înpuțina cu atât să înmulțea lumea — și fabricantul ca să nu cheltuiască mult, ținea puțini oameni și așa lucra și el acuma — abia câștiga cât să o ducă de pe o zi pe alta.

De Paști a trimis acasă nevastei — cei din urmă bani — de atunci nici o lăscă și iată e aici Crăciunul și biata Florica n'a tăiat purcel pentru dulce. De copt, a copt ea ceva, că morariu de sub rozor — om bun de inimă — i-a dat o ferdăluță de grâu, așa pe așteptate, până i-o putea-o plăti — dar copilașii sânt tot cu hăinuțele cele vechi și cu cismuțele cărpite.

În curte n'are un băț de lemn și de bani n'are ce să face. Inzadar i-a scris ea lui George, că el i-a răspuns: „Fă-te ce-ti putea până să vor schimba treburile și pe aici“. Ba i-a mai scris năcazul lui și așa:

Frunzuliță de mohor
Sărac traiu de muncitor.
Muncești muncă dela os
Fabricantul ia folos.
Pentru un dolar, sau doi,
Alergi prin vânturi și ploii.
La fabrica mohorâtă
Sub cel deal adăpostită.
Unde 'n loc de voie bună
Auzi roatele cumsună.
Și în loc de mângâiere
Asuzi în chin și durere.
Tot cu gândul la nevastă
Cu dorul greu de pe-acasă...

Și iacă acuma când aștepta că-i va trimite ceva spre a-i indulci sărbătorile primește o carte din care cetea și plângea:

Dragă...!

...Când scriu cartea asta mi-am adunat toate puterile, ca cu mâna mea s'o scriu... Ca din gura mea să mai auziți ultimele cuvinte...

O! cum mă doare... m'a apucat un junghiu... abia răsufliu...

...Scumpii mei!... De durere... o!
trupu-mi tremură, fiori m'a cuprins... mâna mea abia mi-să mișcă pe hârtie... pieptu mi-să umflă gemând greu... ochii mi-s împăinjenți de părăul lacrimilor... când...
o Doamne! mă gândesc la voi, scumpii mei... sufletele mele de copilași... că eu... eu...
tatăl vostru... nu vă voi vedea mai mult...
că eu nu vă voi mai scrie că trăiesc... că eu tatăl vostru... tatăl vostru, scumpilor...
nu vă voi putea strânge la pieptul meu și să vă sărut... Când mă gândesc că pe tine scumpo Florico... dragă, nu te voi putea strânge la pieptul meu de soț... o!
Doamne!... o! atunci...

Când dragă Florico, mă gândesc la tine că rămâi în cea mai frumoasă și bună tinerețe a ta și că eu trebuie să te părăsesc lăsându-te în neagra văduvie — atunci inima mea de soț iubitor să despică sânge-rândă... o! o! Doamne!

Când mă gândesc la copilașii mei că în cea mai fragedă înflorire a lor rămân singuri... rămân în ușile și neajutorul nimănu... fără numai cu al tău scumpo... rămân ca crinii în bătaia grindinii... fără sprijin de tată.

Când mă gândesc că ei mă vor striga... iar tu mă vei chema în ajutor... și eu nu voi putea răspunde... ci în locul meu va răspunde jalnicul sunet al clopotelor... tatăl vostru e dus, e mort... iar soțul tău George zace sub glia rece — bătut de vânturile streinătăței — unde nu-l cântă preot și unde nu i arde la crucea mormântului lumina strămoșească, nici îl tămăiază dragii lui... atunci... o dragii mei... atunci când mă gândesc la toate acestea... durerile îmi cresc... sufletul îmi arde ca într'un cazan de foc... inima îmi zdrobește pieptu și nu mai pot de dorul vostru... dar o!
Doamne! n'am ce face, așa mi-a fost scris... Așa mi-a fost rânduit... Rău destul am făcut... Mi-am părăsit fericirea — pentru bani... pentru a mă înavuți. Mi-am săpat groapa în America...

Rămâe fie-care la ale lui... mulțamească-să cu traiul mai sărăcăcios și mai liniștit... că moare și mai liniștit... o!
nu ca mine!...

Și acum... nu mai pot... nici scrie... puterile mă lasă... mi-să întunecă vederea... că să mă vedeți, dragilor, ce chin e pe mine... Dă-mi puțină apă, frate Ionică... O! da bună-i... M'am mai răcorit... Spune-i frate și tu... nu uita, când D-zeu te-o duce acasă... spune i... o! grele-s durerile din America la omul fără nădejde...

Adio! nevastă... Florico dragă... iartă pe George al tău... care moare cu numele tău pe buze.

Sărută pentru mine pe copilașii noștri... grijește i... mititeii tatii, ce dor mi de ei... nici la moartea mea să nu-i pot vedea... O! de s'ar întoarce lumea, ca măcar cu patu să viu la voi... dur nu pot... nu pot...

Rămâneți cu D-zeu... Rugați-vă și pentru mine...

Blăstămat să fie cel ce a scornit America...

Mâna-mi tremură... nu mai văz nimic... nimic... adio copilași... nevastă... o!... o!.....

Așa i-să găta scrisoarea cea de azi îi săptămâna a lui George, pe

care biata Florică o cetea și răscetea și nu-i venea să crează ochilor ca George al ei s'o părăsească pe ea și pe copilașii lor.

Tot în scrisoarea aceea Vasile al dascălului, băgase o scrisoare mai mică în care scria pățania lui George:

«El a auzit că este o țară care-i zic «Alasca», unde să poate câștiga mai mulți bani. A plecat și el cu mai mulți tovarăși.

Dacă au ajuns acolo ce să vază: O țară pustie... tot cu munți și zăpadă mare, unde nici odată nu să gaiă iarna... I-o țară între două lumi — drept cu... Vladivostoc unde s'o bătut Rușii cu Japonezii. Acolo așa e de frig de și marea a înghețat (marea de Bering).

În loc de drumuri bune, nici un drum, cuferile și le-o pus pe o sanie trasă de câni, căci... Doamne ferește! caii nu trăesc pe acolo.

Au ajuns ei cu ajutorul lui D-zeu până la o fabrică. Acolo nu le trebuiau luerători, că și acolo să înmulțise lumea.

Trece la alta. Nici acolo nu găsește lucru. Banii li-să gătase, sunt siliți să umble din loc în loc cu cufăru în spinare. Așa au umblat vre-o 4—5 luni, hainele începuse a să rupe de pe ei. Încălțăminte a cădea porloage și trupul a le îngheța. Durmeau pe unde puteau. Dar vezi nici să doarmă nu căpătau loc, căci fără bani nu ai pe nimeni nicăiri. Grajdurile și câte un șop pustiu erau adăpostu lor. George de atâta frig s'a bolnăvit și a fost dus în spital de unde apoi a scris lui Nică al Anicuți în Indiana și i-a trimis bani de s'a întors dincoace.

Aici abia s'a ridicat și sârmanu George, ca să scape mai curând de năcazuri — ori de lumea asta — nici el n'a știut — a intrat într'o lucrare unde căra cu roaba pământ la un pod înalt. Tocmai când a fost pe la mijlocul podului, s'a rupt podu și a căzut în prăpastie. Cu el a căzut încă vre-o 10 inși și abia după 2 ceasuri i-au putut scoate.

El și încă vre-o 2 erau cu viață, dar ceilalți — D-zeu să-i ierte — erau morți. Dar vai și de viața celor rămași vii — toți sunt schilavi. Bietului George i-s'a rupt un picior și i-a zdrobit șira spinărei încât nu să putea ridica în sus. Să va mai chinui câteva zile....

De i-ar ajuta D-zeu.....

Astăzi, în ajunul Crăciunului, așa după amiazi, Florica primește o scrisoare închisă în negru — zdrobirea inimei. La vederea ei o cuprinde plân-sul — căci să temea de ce e vorba — leșină și cade jos. Copilașii țipă

în jurul ei. Să adună vecinii, ridică pe Florica în pat, îi desface scrisoarea și cetește:

«Florica! D-zeu să te mângâie și pe tine și și pe copilașii tăi... Astăzi am îngropat pe iubitul nostru pretin pe George bărbatul D-tale. D-zeu să-l odichnească!»

Zdrobită de durere să scoală împletindu-să, își face cruce, aprinde o lumină lângă icoana «Nașterii», înghenunche și să roagă pentru bărbatul ei. Să scoală, merge la preot și îi spune să tragă clopotele pentru George care a murit.

Mamă! auzi cum trage clopotele! Și mâne e Duminecă? Ori vine moș Crăciun? Și ne spune să mergem la biserică? Moș Crăciun ne aduce steaua? Mamă dragă! vreau și eu să-l văz pe moș Crăciun, că poate ne spune ceva despre tata — tata din America.

Cuvintele acestea îi zdrobeau sufletul, clopotele îi secau inima, iar copilașii îi măreau durerea — când să gândea că astăzi să naște bucuria lumii — iar ei astăzi îi apune fericirea vieții.

Comana de jos, Postul Crăciunului 1910.

Colinde de pe la noi.

(cari le colindă ficiorii când umblă cu turca)
Culese de *Brumărel*.

Colinda gazdei.

Sub umbrele lemnului
Este un pat mare 'nchiat
Cu dalbe scânduri de brad.
— Dar în pat cine-i culcat?
Da'i culcat jupânul gazdă
Cu dalba de jupâneasă.
Iar' dalba de jupâneasă
Iese afară întră 'n casă,
Ș'aprinde lumini pe masă
Ș'apoi mândru grâu revarsă
Peste grâu
Colac de grâu.

Că azi s'a născut Christos
Domnii lumii de folos.
Și primiți colindători
Cari sânt tot mândrii ficiori
Ce măresc nașterea lui
In cântări și Alilui.
Și pe ei îi dăruiți
C'un florin de bani mărunți
Ce-o rămas dela părinți
Să-le ajungă la mai mulți.

Colinda preoților, a învățătorilor și la cei inteligenți.

Sub cea verde Dumbrăviță
Este o dalbă chiliuță.
Da-n chilie cine șade?
— Șade doi sfinți podobiți,
Și bat toaca cerului
Ca să cânte cocoșii¹⁾

¹⁾ Poporul zice ca-atunci când cocoșii aud toaca în ceriu — tot așa dacă cântă un pușor mic care e cu cloca, acela a auzit toaca în cer și va fi un cocoș deștept. —

Să se scoale preoței
Să meargă la biserică
Să ne facă o slujbă sfântă.
Slujba sfântă cin-o ascultă?
Da o ascultă maica sfântă!
Că mâne e cea zi mare,
Cea zi mare sărbătoare.
Mâne e cea zi frumoasă.
Cu mii raze luminoase
Tinerel prunc s'a născut
In scutece 'nvăluit,
In iescălea vitelor
Mântuitor popoarilor.

Colinda fetelor.

Soro-li-o Mario (numele)
Vestea că țio mers
Sus la 'mpărăție
Că ție să-ți dee
Câmpii și cu florile...
Și tu să-mi culegi
Și tu să-mi vâstrezi
Tot flori roșioare
Și mohoricioase
Și să mi-le pui
Pe-un cal de cei buni
Și să le trimiți
La D-n Constantin
Cel cu floarea 'n sân
Căci el vrea să meargă
La răsărit să vaza
Unde s'a născut
Cel dintr'u 'nceput
Lui să i-să 'nchine
Pe cum să cuvine.
Scoală soro dragă
Ș'aprinde lumini
Și-și tu să te 'nchine
Ș'apoi să plecăm
Cătră Vifleem
După stea de sus
Că s'a născut Isus
Lui să ne 'nchinăm
Lui să ne rugăm
Să ne mântuiască
De rău să ne ferească.

Comana de jos, 1910.

POM DE CRĂCIUN.

O faptă vrednică de toată lauda a îndeplinit Duminecă înainte de Crăciun Reuniunea femeilor române gr. cat. din Făgăraș.

Anume în numita zi — de prima dată s'a pus în pracsă — încă de mult propusa dorință a d-nei președintă a Reuniunii, de a se pregăti după posibilitate un „pom de Crăciun” pe seama copiilor dela școala gr. cat. locală, pentru a-l căruj ajutoriu e înființată Reuniunea.

Zis și făcut! D-na președintă Elisabeta Dr. Pop, ajutată de fiica d-sale d-șoara Elena Pop, apoi de d-nele Lucreția Dr. Micu, casiera Reuniunii și de membrele din comitet d-nele Ana Dr. Motoc și Maria Eugen Pop, s'au pus cu tot dinadinsul pe lucru — și deși aproape în ceasul din urmă, — totuși le-a succes de a aranjat un frumos „pom de Crăciun”.

Ziua de Duminecă 1 Ianuarie 1911 st. n. va rămânea o zi însemnată pentru noi făgărășenii, și în deosebi pentru școala gr. cat. locală.

În numita zi, după amiază la 4 oare sala școalei era ca nici odată, iluminată de toate părțile cu lampe, apoi împodobită frumos, iar pe masă un splendid «pom» încărcat cu di-

ferite obiecte, cari îți răpeau privirea, la cari copii să uitau cu lăcomie.

Cu toate că s'a făcut acest lucru cam în pripă (câteva zile numai) dar totuși s'au prezentat public destul de numeros.

Ți-era mai mare dragul văzând copii de școală înghenunchiați în jurul mesei pe care era așezat „pomul de Crăciun” cu zeci de lumini aprinse. In ghenunchi au rostit o rugăciune, apoi ridicați au cântat o colindă frumoasă.

După aceia Rev. D-n vicariu I. Macaveiu, prin o vorbire frumoasă și pentru a fi înțeleasă și de copii le arată «ce le-a adus îngerul». Îi îmbărbătează să fie buni, sârguincioși și ascultători, și atunci pe anul viitor le va aduce „Ângerul” un pom și mai frumos!

Stim. d-nă președintă asemenea vorbește copiilor în graiul și pe înțelesul unei adevărate „Cornelia”, dându-le frumoase povețe, îndemnându-i și sfătuindu-i să fie buni ascultători și cinstitori de d-l învățător, de părinți și de toți oamenii. După aceea d-sa cetește numele școlărilor și fie-care să presintă și-și primește vestmintele cari erau prevăzute cu o cedulă a numelui său.

S'au împărțit vestminte și requisite de școală la 41 elevi. Asemenea s'au împărțit „pomul”, resp. toate cele aparținătoare, ca articli de mâncare.

Nu să poate descrie câtă bucurie le-a cauzat acest dar copiilor de școală, cum își strângeau vestmintele și lucrurile primite și cu câtă voie bună sărutau mâna d-nei președintă și se depărtau spre casă.

Pentru ajutorarea lor și procurarea vestmintelor s'a lansat o listă, la care a contribuit câte 5 cor.: Institutul „Furnica”, Lucreția Dr. Micu. Câte 3 cor.: Marioara Dr. Perția, Dr. Camil Negrea. Câte 2 cor.: Ana Dr. Motoc, Elena Belle, Elisabeta Dr. Pop d-ra Elena Pop, Fevronia Stroia, Maria E. Pop, Maria Langa, Octavian Popa, Roza Pop de Galați, Veturia Dr. Pandrea. Câte 1 cor. Ana Langa, Alexandru Pocol, Constanța Măndrean, Danilă Gabor, Elena Dr. Vlaicu, Elena G. Comănariu, Elena G. Căldărariu, Elena Bostean, Filip Suciu, George Cărlan, notar Vlădeni, Ioan Ghimbășan, Ioan Hățăgan, Ioan Doboș, Ioan Pop, Iosif Crăciun, Iuliu Cocinca, Luca Manișor, Maria Dr. Șerban, Maria Mailat, Pompilia Toflea, Sofia Ciora, Valer Sassebesi, Victoria Scurtu. Câte 60 fil.: George Stan, Ilie Stoichiță. Câte 50 fil.: Paulina Mețian și Elena V. Beclerean. Szabo Ferencz 50 fil. Traian Streza comerciant a contribuit cu vestminte în preț de 12 cor. Nicolae Silaghi, comerciant, cu vestminte în preț de 10 cor. și Constantin Pop, tipograf, cu requisite de școală în preț de 2 cor.

D-nele Lucreția Dr. Micu, Ana Dr. Motoc și d-ra El. Pop, au pregătit „pomul” de Crăciun cu toate cele de lipsă din al d-lor propriu.

Meritul principal la succesul acestei laudabile întreprinderi este al st. d-ne președintă, care deși slăbită fizice totuși ajutată de fiica d-sale, zeloasa d-ră Elena, lucrând împreună zi și noapte, nu și-a cruțat nici ostenală până ce nu și-au văzut visul cu ochii, ceea ce s'a realizat Dumineca trecută.

Ce să zic apoi de st. d-nă Lucreția Dr. Micu, casiera reuniunii, d-sa ca și albina lucrătoare, în dreapta și în stânga aleargă și nici odată fără succes, ba de multe ori și din spini culege flori!

Apoi asemenea merit au d-nele Ana

Dr. Motoc și Maria E. Pop cari în mai multe rânduri au cutreerat stradele și casele celor darnici și cu inimă nobilă și mână deschisă de au colectat spre acest scop.

În fine, D-zeu le țină ca și pe viitor să mai poată repeta ceea ce a făcut pentru prima dată în acest an. Iar d-nele contribuente fie mângăiate că au îndeplinit o faptă creștinească când au contribuit cu avutul lor la îmbrăcarea celor goli și nutrirea celor flămânzi. A. S.

Scrisoare din Blaj.

Raport special pentru „Olteanul”.

În 1 Ianuarie st. n. la 5 oare seara, a avut loc în sala de gimnastică a gimnaziului distribuția vestimentelor copiilor săraci, împreună cu o producție teatrală. S'au împărțit de haine 96 copii săraci, parte elevi de liceu, parte copile, parte elevi de meserii.

Ce poate fi mai nobil decât ajutorarea copiilor săraci, cari așteaptă ca și copiii bogați cu aceiași dragoste și bucurie pe Moș-Crăciun. Și ei ar vrea să se împărțască de bucurie în sf. sărbători ale Crăciunului. Ei sunt copii nimănui, urșiți de soarte a-și petrece zilele în mizerie. Dar D-zeu îngrijește și de săraci, indemnând pe oamenii cu inimi nobile, cu suflet de creștin bun a întinde-mână de ajutor bietului orfan, sărac, lipsit de mijloace.

Cu ochii împăenjinți de lacrimi priveai spre bietii copii din ochii cărora puteai ceti bucuria lor nespuse de mare, bucuria lor pentru zilele de Crăciun. D-zeu le-a răsplătit acestor oameni însuși.

După distribuția hainelor a urmat o producție teatrală cu subiect luat din zilele nașterii Mântuitorului neamului omenesc. Rolurile de Irod, crai, Iosif, preot jidovesc, etc. le-au jucat elevii de-ai preparandiei, iar rolurile de îngeri, copile dela școlile civile și normale.

Acțiunea să începe cu visul bătrânului Simeon (Ionel Pop, ped. curs. IV.), care vede în vis pe Mesia, care să va naște din seminția lui Avram, Isac și Iacob. El să trezește din vis și lângă el află pe un cioban cu servitoriul acestuia. Ei se află toți trei acum și Simion le spune visul său. În această scenă, apoi corul teologilor a colindat „Trei păstori să întâlnească”.

Mai tâziu vine Iosif care cere sălaş dela cioban, ca să se odihnească, căci e în drum. Urmează apoi nașterea lui Isus, când apar 13 îngeri lângă un foc bengal. A fost un tablou foarte admirabil și în suflet îți reînvia visul lui Iacob. Aici apoi un inger (Letiția Bunea, cl. IV civ.) spune păstorilor Nașterea Mântuitorului.

În actul al doilea vin scenele dintre Irod și cei trei crai dela răsărit. În actul al treilea Irod umblă să afle pe Isus, dar el plecase spre Egipt.

Jocurile acestea reînvia producțiile teatrale din timpurile mai vechi, când elevii de liceu predau piese cu subiecte luate din viața Mântuitorului, cari erau scrise de profesorii de liceu.

Au fost foarte bine jucate rolurile ingerilor, cari aveau aripi albe (de vată) și în special ingerul prevestitor (Letiția Bunea) care spune păstorilor unde să va naște dulcele Isus. Rolul unui jidov (Octavian Petrean) a fost jucat foarte natural, unde jidovul umblă să corupă pe ciobani cu bani, ca să spu-

nă unde e Isus. Între acte a cântat corul teologic mai multe colinzi.

Piesa aceasta e localizată în limba română de d-l profesor de liceu, Dr. Octavian Prie, care a ostenit foarte mult și pentru reprezentarea reușită a piesei.

Ar fi bine ca atari piese să se predea și prin ținutul nostru al Oltului.

Valeriu Crișian.

Apel.

În preajma anului nou ne permitem a face un călduros apel către toți sprijinitorii culturii poporului român să binevoiască a-și răscumpăra *felicitările de anul nou* în folosul *Muzeului Asociației*.

Mijloacele materiale de care dispune *Muzeul* sunt așa de restrânse, încât înzestrare lui înaintează foarte încet. Și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte de mare însemnătate etnografică și istorică, cari sunt o comoară a trecutului nostru și tot atâtea mărturii ale vieții noastre culturale, dispar s'au sunt adunate cu sârguință de străini. E timpul suprem să ne îngrijim ca cel puțin o parte dintre aceste comori ale poporului nostru să le adăpostim în muzeul primei noastre instituții culturale.

Facem deci apel către toți cărturarii români să contribuie cu răscumpărarea felicitărilor de anul nou la înzestrarea *Muzeului nostru național*.

Numele donatorilor se va publica în ziare și rev. «Transilvania».

Sibiu, 25 Decembrie 1910.

I. St. Șuluțu, Oct. C. Tâslăuanu.
prezident. secretar.

Invitare la abonament.

Comitetul central executiv al partidului național-român din patrie în ședințele sale din 19 și 20 Decembrie n. a. c. a. hotărât înființarea și susținerea unui ziar al partidului.

Acest organ de publicitate al partidului național român va purta numele „*Românul*” și se va da în Arad.

Ziarul va apărea de regulă pe 8—16 pagini începând de 1 Ianuarie vechiu 1911 în fiecare zi dimineața și se va expedia de aci cu cele dintâi tremuri din zi în părțile locuite de Români.

Pentru controlarea, supravegherea și conducerea ziarului „*Românul*” comitetul central executiv a instituit o comisiune, din care fac parte: dr. Teodor Mihali, dr. Vasile Lucaciu, dr. Alexandru Vaida-Voevod, dr. Iuliu Maniu, dr. Aurel Vlad, dr. Ștefan C. Pop, Procopiu Givulescu, dr. Ioan Suciu, Vasile Goldiș, dr. Iustin Marșieu, dr. Cornel Iancu, dr. Romul Veliciu, dr. Aurel Lazar și dr. Valer Moldovan.

Dirigiarea politică și peste tot conducerea directă a ziarului s'a depus în mâinile d-lui *Vasile Goldiș*.

Ziarul se va tipări în „*Tipografia Diecezană*” din Arad, care în acest scop s'a provăzut cu litere nouă și cu toate mașinările de lipsă.

Numărul care va apărea Sâmbătă dimineața, va fi număr popular și va fi redijiat anume cu cea mai mare îngrijire spre a corăspunde tuturor cerințelor, ce le poate avea poporul nostru dela țară față cu un organ de publicitate menit pentru dânsul.

Abonamentul este: Pe un an 28 cor,

pe o jumătate de an 14 cor, pe 3 luni 7 cor., pe lună 2'40

Prețul numărului popular: pe un an 5 cor., pe o jumătate de an 2'50.,

„*Românul*” va avea corespondenți permanenți în Budapesta, Viena și București. Din Budapesta va primi informațiuni telefonice în fiecare zi. Avem promisiuni dela cei mai de frunte scriitori români, că vor ilustra coloanele ziarului „*Românul*” cu scri-sele lor.

Numele bărbaților puși în fruntea acestui ziar ne dispenzează dela promisiuni și confesiuni de credință. Putem asigura însă Onoratul Public, că redacția își va încorda toate puterile, ca să ofere cetitorilor săi un ziar cu informațiunile cele mai autentice, instructiv și plăcut.

Rugăm deci Onoratul Public român să ne anticipe încrederea sa și să aboneze ziarul „*Românul*”.

Abonamentele, inseratele și peste tot, toate scrisorile referitoare la administrarea ziarului, sunt a se adresa deocamdată d-lui *Cornel Lazar*, administratorul tipografiei diecezane, (Arad, Strada Bathyanyi Nr. 2) iară scrisorile referitoare la redacția ziarului sunt a se adresa deocamdată personal d-lui *Vasile Goldiș*, (Arad).

Redacția ziarului „*Românul*”.

Concurs.

În conformitate cu dispozițiile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor «Asociației pentru literatura română și cultura poporului român» se publică concurs pentru «*premiul Andrei Murășianu*» de 300 cor. pe anul 1910.

La concurs se admite orice lucrare originală de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anului 1910.

Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Aprilie st. n. 1911 biroului Asociației în Sibiu (Ștr. Șaguna Nr. 6) cinci exemplare din lucrările lor. Premiarea autorului se va face în ședința festivă a secțiilor științifice-literare ce se va ține cu ocazia adunării generale din 1911 în Blaj.

Sibiu, 16 Decembrie 1910.

Iosif St. Șuluțu Oct. C. Tâslăuanu
prezident secretar

O surprindere.

Prințul Abruzzilor (din Italia), carele precum să știe, a condus înainte de asta cu vreo câțiva ani o expediție pentru descoperirea polului nordic, a povestit istoria unui „*Eschimos*”, căruia nu voia să-i dea un vecin fata sa de soție, deoarece nu se puteau înțelege asupra prețului de vânzare. Colibele amorizaților nu stăteau departe una de cealaltă. Într-o noapte însă în urma gerului s'a despiciat ghiața între cele două colibi și coliba tinerului *Eschimos* stătea despărțită singură. Il despartia o ruptură de ghiață adâncă de 100 de urme și lată de 20 de urme, de coliba unde trăia iubita sa. Totuși a rămas o punte foarte îngustă peste ruptură. Tinerul *Eschimos* a cercat că nu s'ar rupe puntea cu el. *Eschimosi* precum să știe, dorm într'un sac și amoretul se hotără, să treacă noaptea puntea, să-și răpească amanta, să o aducă

în coliba sa și apoi să nimicească puntea pentruca tatăl fetii să nu i-o mai poată lua.

A trecut noaptea peste punte, a intrat încet în coliba dușmanului său și a luat fata cu sac cu tot, fără de a pomeni pe cineva din somn, a trecut-o cu sac cu tot peste punte, a stricat puntea — după cum s-a fost hotărât și deschise după aceea sacul, pentru ca să-și îmbrățișeze mireasa. Când colo ce vede: S-a spăriat peste măsură!

Anume în loc să fure fata, a furat pe soacra.

Serate de ale meserașilor noștri.

„Reuniunea sodalilor români“ din loc urmând frumosul obicei de a aranja în fiecare lună câte o ședință literară, iar la fiecare trimestru câte o ședință literară festivă, apropiie, încetul cu încetul, tot mai mult classa noastră de mijloc de scopul principal cel urmărește: *Intărirea meseriașilor români pe terenul cultural.*

Aceste ședințe literare contribuie foarte mult la dezvoltarea gustului de cetit printre meseriașii noștri, deoarece majoritatea debutanților la aceste ședințe sunt meseriași, iar prin declamările lor, cetind azi pe Eminescu, mâne pe Vlăduță, mai apoi pe Goșbuc, Goga ș. a. Învățându-le poeziile, ajung cu timpul să-și mărească din ce în ce cunoștințele despre literatura românească și scriitorii ei Deci această reuniune — pe calea indirectă contribuie foarte mult prin ședințele literare la dezvoltarea culturală a clasei noastre de mijloc.

Joi în 24 Noemvrie a. c. s'a ținut a XI-a ședință literară ordinară, la care binevoitorii acestei Reuniuni au ținut să ia parte în număr destul de mare, atât din clasa de mijloc, cât și dintre intelectualii noștri. La ceasurile 8^{1/2}, viceprezidentul Reuniunii, dl. Georga Poponea, deschide ședința. Domniașă anunță cu părere de rău, că dl. prezident V. Tordășianu fiind bolnav și astfel reținut în casă, nu poate lua parte la această ședință. În vorbirea de deschidere dl. viceprezident, — între altele — atrage atențiunea celor interesați, asupra concursului publicat în „Telegraful Român“ Nr. 121 din 6 Noemvrie a. c. referitor la stipendiile ce se împart între meseriași din fundațiunea „Andronic“. Totodată dă unele lămuriri privitoare la actele trebuincioase pentru concursarea la aceste stipendii, spunând ca cei cari au trebuință de rugări și de alte lămuriri, le pot căpăta în totdeauna la Reuniune dela domnul prezident sau dela comitetul Reuniunii.

Umează cetirea protocoalelor, luate în ședințele administrative, din partea d-lui St. Duca, notarul Reuniunii. Cetirea protocoalelor administrative în fața unui public străin de afacerile interne ale Reuniunii este o dovadă foarte dreaptă pentru mulți, cari sunt dornici de „lămuriri“ asupra felului cum se lucrează la Reuniune; astfel scutind pe mulți de a mai cărți înoptriva modului de administrație.

Partea principală a acestei șezători a fost programul bogat și variat, atât în literatură, cât și în muzică. Ședințele aceste sunl ospitaliere pentru ori și cine. Alături de pricepători în declamări sau conferințe, vezi fețele sfioase ale debutanților cari urcând tribuna, sfioși cearcă să arete publicului modestele lor puteri și sânguința spre

perfecționare. O adevărată școală pentru începători și locaș de dezvoltare a forțelor recunoscute. Punctul prim fost conferința instructivă a domnului Comșa, teolog c. III.

„Despre existența lui Dumnezeu“. În lini largi conferințiarul își espune părerile împreunate cu citate din cei mai renumiți filosofi și teologi, din care reiese că esiată un Dumnezeu Atotputernic, o ființă mai presus de firea omenească, căreia trebuie să ne supunem, iar acel om care este lipsit de credință este dus pe căi rătăcite.

Conferințiarul a fost viu aplaudat pentru frumoasele învățături morale espuse în conferința sa. Inceputul acestor conferințe la făcut dl. prof. sem. Dr. N. Bălan, iar dl. Comșa ni-a promis că va urma și la alte ședințe cu un ciclu de conferințe, tratând educația religioasă din diferite puncte de vedere.

După conferință urmează unele cetiri literare din Vlahuță și Basarabescu din partea prez. I. Măgean. Miitica Al. Dopp, fica regretatului inginer I. Dopp cu poezia „Iarna pe uliță“, de Coșbuc și mai pe urmă cu o hazlie anecdotă a fost încântătoare. De asemena fratele ei. Alexandru Dopp cu „Nunta Zăferei“ de Coșbuc și „Un glas din Ardeal“, de A. Cortuș a dat dovadă de un talent care este în dezvoltare. Dl. Ignaton, teolog, cu câteva arii naționale ecscutate la violină, ne-a transportat în o lume ideală. Când a terminat, un ropot furtunos de aplauze a izbucnit în toată sala.

Urmează după aceea un terțet compus din dșcerele Ei. Pinciu, Mar. și P. Popovici cu cântărie „Cât de drag mi-a fost o vară“ și „Ciobănașul“. Doamna prof. Eug. Tordășianu cetește drăgălașa bucată „Tușa Oana“ a acriitorului nostru I. Agărbiceianu, apărută în „Biblioteca tineretului“ din editura Asociației. Elevul Ilie Petrașcu cu „Graiul neamului“ de Coșbuc, a dat din nou dovadă de dragostea ce o are pentru declamări. Toma Podea cu anecdota „Tu ești, mă țigane“ a stărnit un răs general.

S'au mai predus apoi la aceasta ședință domni: I. Popescu cu „Disprețul iubirii“, de H. Follo și V. Simțion cu unele versuri.

Se sortează 15 cărțile inrte participanți, iar domnul viceprezident anunță a XII-a ședință literară ultima din anul acesta, pentru 21 Decemvrie c.

Asistent

POEZII POPORALE.

Din Sângiorgiu-român, com. Bistrița-Năsăud

Culese de Valeriu Crișan.

Măicuță, când m'ai făcut
Ție bine și o părut,
Dac'ai vâst că is ficior,
Să-mi fi sucit un picor,
N'ai fi dus atâta dor.
Și-o mână s'o fi scrintit,
Maică, nu m-ai fi dorit.
Maică, nu te-ai îndurat,
Vezi, că neamtu m'o luat,
Când am fost să-ți fiu de haznă,
M'o luat neamtu la caznă,
Când am fost de-ajutorie,
M'ai pornit la cătănie,
Rămas-ai maică pustie!

Impărate, împărate,
Ardă-ți curtea jumătate,

C'ai luat și pe-al meu bade,
Arză-ți curtea pe din jos,
C'ai luat ce-o fost frumos.
Arză-ți curtea'n cornurele
C'ai făcut spre multă jele.
Arză-ți scaunu sub tine
Cum arde inima-n mine!
Ază-ți scaunu tău
Cum arde sufletu meu.
Impărate, împărate,
Pune-o pace nu te bate,
Că nu-s voinici pe sate,
Numai maice supărate.

Măicuță, când m'ai făcut,
Ție bine și o părut,
Dac'ai vâz't, că eu is fată
Mai bine m'ai fi 'ngropată,
Lâng'o margine de apă,
Căți oameni ar fi trecut
Apa rece ar fi beut
Nime nu m'ar mai mustra,
Că mi-i mică moșia,
Ori nu mi-i bună vorba!

Cucuruz cu frunza-n sus,
Ne-am iubit mândro'n ascuns,
Cine ne o văzut ne-o spus.
Cine și-o răcit gura
De ne-o spus la mamă-ta,
N'ar ajunge Sâmbăta,
Ba nice Dumineca.
Spune mândră mâne-ta
Să-ngrădească grădina
Cu lin și cu pelin,
Nici-odat' să ne-ntălmim,
Numai Sâmbăta odată,
Dumineca ziua toată!

Arză-te focu de neamț
Cum răsar mă prinț in lanț
Dimineața-mi dai vinars.
Peste-un ceas mă prinzi de nas
Și-mi arunci pușca pe braț:
Na copile și te-nvață
Și te-nvață de-a pușca
Și noaptea-n șilboc a sta!

Cântecul ciobanului din Poiana.

Mai de mult, mai din bătrâni,
La noi toți erau cobani,
Aveau turme mari de oi
Și averi ca la ciocoi.
Ei cu oile pășteau
Peste câmp pe unde vreau
Dar cu timpul tot treptat
Toate bine s'au stricat,
Nu mai e de ciobănie
Nici pe munți, nici pe câmpie,
La țară totu-i arat
Iar munții toți s'au tăiat,
Și-a trăi în sat cu toți
În Poiană nu mai poți,
Cei mai mulți plecăm prin lume
Unde auzim de bine,
Mulți vin la America
Cu gândul de-a câștiga,
Foaie verde trei mărari
Toți cu gândul la dolari,
Dolarii de n'ar fi fost
N'ar fi jale 'n satu nost,
Dar acuma-i satul plin
De jale și de suspin
Nevestele-ș doi esc bărbații
Copilașii pe-ai lor tați,
Părinți ș doresc ficiorii
Surorile frățiorii
Fetele de măritat
Tot oftează 'n așteptat,
Și cu gândul doară, doară,
Se va 'ntoarce badea iară.

I. Stufană Moastn.

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN POPP.

Convocare.

Domnii acționari ai casei de economii „Grănițerul“ societate pe acțiuni, în Herseni, să invite a doua oară la

Adunarea generală,
ce să va ține în Herseni, la 21 Ianuarie 1911 st. n. la 9 oare a. m. în localul institutului.

Obiectele de dezbătut.

1. Modificarea §-lui 52 din statute
2. Revizuirea și aprobarea bilanțului anual.
3. Satorirea lefelor amploiaților.
4. Ficsarea dividendelor.

NB. Adunarea generală se va ține la tot casul cu membrii prezenți în sensul §-lui 22 din statute și dacă dñii acționari nu se vor prezenta în număr recerut.

DIRECȚIUNEA.

Nu mi sunt dureri de stomac!

A KAKUKFU KESERU
HASZNALATA

Medicamentul de casă patentat **Iarba amară a cocoșului** după o folosință de câteva zile încetează cu totul lipsa de apetit, vârsarea, nervositatea de stomac, diareea și ori x x x ce dureri de stomac. x x x

Prețul unei sticle mici 80 fil.
x x O sticlă mare 2 cor. x x

Trimete în provincie 6 sticle mici sau 3 sticle mari cu rambursă depositarul:

Szentgályi Dániel, farm., Gödöllő

Să vă păziți de imitații! Veritabile sunt numai când pe dop și pe acoperiș e patenta: „elix fumar. off“

Numai
K 3-50

Nici ca se poate
mai ieftin

un ciornic de buzunar, de nickel remontoir sistem „Roskopf Patent“ cu lanț elegant și juju Cor. 3-50. Trei bucăți Cor. 9-50

Să trimite cu rambursă de firma:

MIHAEL HOROWITZ
KRAKAU, Dietla Nr. 57/c.

FABRIEI de GHIATĂ INSTALAȚIUNI RECORITOARE

după sistemul eminent de amoniac al Firmei Borsig, sau după sistemul compresor cu acid carbonic probat, precum

INSTALAȚIUNI COM- PLETE ABATOR (belitóre)

liferează în esecutarea cea mai bună

Firma SCHLICK soc. pe acții
turnătorie de fer și mașini

Budapest, Váci-ut Nr. 45-47.

Numerii de telefon:

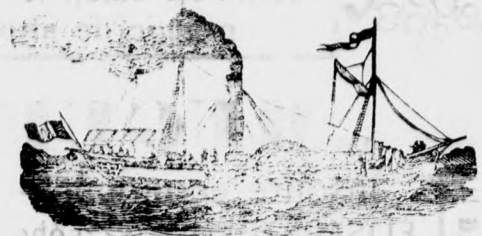
74-76, 74-77 și 98-58 (Interurban).

- Cu prețuri curente sevim gatuit. -

Uleiul pentru urechi

a lui **Dr. G. Schmidt**, medic legist și militar, vindecă repede și perfect asurzenea cronică, durere de urechi, văjăitul și alte boale de urechi și în cazuri învechite. — O sticlă costă 4 cor. și să poate căpăta la farmacia: **Grósz Nagy Ferencz, gyógyszerész,** Debreczen, Kossuth-utca 8.

!! Fiți bine atenți la adresă !!

Plecarea la

AMERICA

din L'Havree în toată Sâmbăta,
din Viena în toată Marția.

Bilete să capătă pe calea

„Französische Linie“.

Bilete de tren spre America să pot căpăta pentru toate stațiunile cu prețuri originale.

Informații mai de aproape servește franco și gratis biroul:

„Französische Linie“

VIEN, IV., Wiedener Gürtel Nro. 12.

(Gegenüber der Süd- und staatsbahn.)

!! Fiți bine atenți la adresă !!

HÔTEL „COROANA“ BRAȘOV.

Deschiderea Hotelului COROANA din BRAȘOV.

Societatea hotelieră pe acțiuni brașoveană anunță că a deschis în ziua de 31 decembrie 1910 **noul său**

HÔTEL „COROANA“

RESTAURANT ȘI CAFËNEA.

Aranjament cu totul modern, lumină electrică colorifer, Salon de primire, Sală de concerte (muzică) Cabinet p. scris și lectură, Cameră obscură pentru amatorii fotografi, Ascensor în toate etajele, Garaj pentru automobile, Băi și Grădină frumoasă, Spălătorie cu aburi proprie.

100 camere de la 3 cor. 50 fill. în sus.

Pensiune (abonament) complet și pe jumătate, **Bucătărie** fină vieneză, renumită **Bere de Pilsen**, **Vinuri:** ardelenesti, germane, engleze, franceze și spaniole. **Shanpanie.** Liche-ruri, etc. etc. — **Omnibus** la toate trenurile. — Voiajorilor comerciali insemnate reduceri.

Direcțiunea Hotelului.

Hôtel „COROANA“ Brașov.

ATENȚIUNE.

„AIDA“ VERGE și BLUE STAR CONTINENTAL

— hârtie de cigarete veritabilă numai cu insigniile ce se văd pe anunț! —
FERȚI-VA DE IMITAȚIUNI FĂRA VALOARE!

Trimiteți băieți la cursul
practic de altoit!

„MUGURUL”
însoțire economică-comercială,
ELISABETOPÖLE (Erzsébetváros) Kisküküllöme.

!!! Altoi de viie !!!

✦ **Calitate distinsă** ✦
pe lângă prețurile cele mai
moderate, soiuri de VIN
și de masă, VIȚĂ ameri-
cană cu și fără rădăcini,
OCHIURI de altoit, viță
europeană cu rădăcină.

Să afla de vânzare
la

Insoțirea econ.-comercială
„MUGURUL”

ELISABETOPÖLE (Erzsébetváros) Kisküküllö
vármege.

Material disponibil în altoi peste

de două (?) milioane.

Școalele de altoi nu fost atacate de prenosporă.

~ **Altoi desvoltați la perfecțiune.** ~

La cumpărări pre credit cele mai ușoare condiții
plătire pe 10 ani cu 7%.

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.
Insoțirea primeste elevi gratis pentru învățarea
altoitului și manipularea școalei de altoi.

!!! Prima condițiune de reușită este de a folosi material solid !!!

!!! Replantativă viile cu altoi dela firmă română !!!

Români! Trimiteți băieți la
cursul practic de altoit !!!

INSTALAȚIUNE CU ABUR.

Prima văpsitorie de stofe și torturi cu abur.

Văd. WILHELM ENGEL

Făgăraș, ulița Apor, Nr. 18, (aproape de Magistrat).

Aduc la cunoștința On. public din loc și dela
sate, că după cerințele timpului modern de azi mi-
am aranjat din nou un **Atelier de văpsit,**
de curățit, de spălat și călcat (glanțuit) cu tot-
feliul de mașini și cu o

Instalațiune chimică mânată cu abur.

Sunt în plăcută poziție de a primi pentru văpsit
în toate colorile cerute, pentru curățit, călcat etc.
tot felul de haine, stofe, mătăsarii, stofe de pânură,
pânzării, țesături, cătrinte, torturi, arniciuri și tot felul
ce cade în sfera branșei acesteia.

Diferite tipare pe pânză cu olei.

Serviciu prompt **Cu prețuri ieftine.**

Rog On. public de a-mi da tot sprijinul și în
viitor cu toată încrederea, ca și până acum, și mă
voi sili, ca cu aranjarea din nou a instalațiunei cu
abur, să fie pe deplin mulțumit.

Cu toată stima

JULIA ENGEL.

Făgăraș, ulița Apor, nr. 18 (lângă Magistrat).

La tipografia dlui C. Popp în Făgăraș
să afla de vânzare cu prețuri originale:

CALINDARE pre anul 1911.

Instalațiune cu abur, de văpsit și glanțuit.

Instalațiune cu abur de văpsit chimic.

A V I S !

Subscrisul aduc la cunoștința On. Public român,
că am luat asupra-mi în regia proprie renumitul

Restaurant Promenad

din Brașov, (colțul promenadei de jos) și'l voiu
conduce sub supraveghierea mea proprie.

◀ **BUCĂTĂRIE ESCELENTĂ.** ▶

Vinuri curate. Bere de Steinbruch.

☛ **Serviciu cu atențiune și prompt.** ☚

Să recomandă tuturor patrioților români cari merg
sau să reîntorc din România prin Brașov a cerceta res-
taurantul amintit.

cu stimă

Stefan Suci
restaurater.

Frații GINGOLD, Brasov

Strada Hirscher Nr. 4.

Recomandă On. public bine asortata și marea
Prăvălie de coloniale, fructe sudice,
zarzavaturi, poame și struguri.

— Fabrică de Conserve de pește. —

Pește proaspăt. **DEPOU** de pește sărat,
în engros și en detail.

Cu prețurile cele mai ieftine.

Comandele primite se efectuează prompt cu
poșta și cu gara, zilnic.

NB. Prețuri curente la cerere să trimit gratis.

Spre binevoitoarea luarea aminte celor ce se căsătoresc!

INELE de logodnă precum și **DARURI** de NUNȚĂ
cari și în **RATE** să pot plăti.

Izvorul cel mai potrivit de cumpărări!

Cele mai frumoase oroloage de: **ZENITH** și **OMEGA**
de aur, argint și de oțel. — **OROLOAGE** de **Schäffhau-**
sen, de aur și argint provăzute cu atestate.

Mare asortiment în obiecte de **Aur, Argint și**
Argint de China. — Oroloage de deșteptat, și tot-
felul de **pendule** — **Gramofone** cu cele aparțină-
toare **plate de cântece** luate mai noi.

Să afla de vânzare cu prețuri ieftine la

Rosenbaum József giuvarier și cișornicar
Făgăraș, piață mare nr. 17

Potrivit dar copiilor.

„BIBLIOTECA OLTEANULUI”

Vestim cu plăcere iubitorilor
noștri cetitori, că în zilele aceste
a eșit de sub tipar

Nr. 1. din

„BIBLIOTECA OLTEANULUI”

„PRIMA VARA”

o cântăciță, și frumoasă și folo-
sitoare. 4 coale tipar 8° mic.
Să capătă de vânzare la tipo-
grafia C. POPP, în Făgăraș, cu
prețul numai de 24 bani.
Vanzătorilor să dă raba-
tul cuvenit.

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
România și Strelnatate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 fiii—

OLTEANUL

INSERTIUNI:

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tăr Nr. 47. (casele l. Peia).
Vis-à-vis de Magistrat.

Apare în fie-care Joi seara, sub
direcția unui comitet de redacție.

ADMINISTRAȚIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tăr Nr. 47. (casele l. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat. —

INVITARE LA ABONAMENT.

O reprivere peste trecut.)

Înainte de toate mulțumim lui D-zeu, că ne-a ajutat ca să putem lucra cu folos în ogorul neamului. El, Stăpânul a fost acela care ne-a întărit în credința, că sămânța bună ce o vom arunca va prinde rădăcini, s'a desvolta, va înflori și va produce roade bune în ogorul neamului românesc obidit de dincoace de Carpați.

În rândul al doilea mulțumim tuturor colaboratorilor interni și externi ai foaiei noastre, rugându-i ca nici pe viitor să nu-și uite de noi, ci să scrie ca și până acum cu același foc, cu aceeași dragoste de neam, aducându-și aminte, că cu toții suntem datorii a lucra pentru luminarea poporului din care facem parte și să nu peardă nici când din vedere programul ce-l avem.

În rândul al treilea mulțumim tuturor sprijinitorilor foii noastre, tuturor binevoitorilor, cari pricepând rostul foaiei noastre, au răspândit foaia noastră în cercuri cât mai largi, așa încât astăzi «Olteanul» numără pre lângă o mulțime de abonați și sprijinitori ai săi în Transilvania și Ungaria, o mulțime și în România liberă și chiar și în Basarabia și a trecut oceanul și în America, îl poate vedea omul și cetii.

Dacă ne întrebăm, că în ce chip, într'un timp relativ scurt, căci abia acum intră în anul al 3-lea al existenței sale, a putut «Olteanul» să câștige inimile oamenilor de bine și să se răspândească tot mai mult și mai mult.

Răspunsul îl vom afla ușor, «Olteanul» a avut dela început un program foarte bun și anume: **Luminarea țaranului român, stărpirea relelor moravuri ce domnesc la poporul nostru, arătarea căilor ce duc la fericire pe poporul nostru, arătarea căilor ce duc la păstrarea limbei și legii strămoșești**, acestea ne-au fost și ne sunt deviza, a lăuda și preamări pe cei vrednici, a distruge și nimici pe cei nedemni și mișei.

Nime nu poate contesta adevărul celor de mai sus, căci noi nu ne-am abătut și nu ne vom abate nici când dela programul nostru de muncă.

Mângăiat este sufletul nostru acum la începutul unui nou an de muncă dacă vedem, că numărul abonaților noștri crește pe zi ce merge, dar și mai mângâiați ne-am simți dacă am vedea, că și țaranul nu numai inteligența, înțeleg preoții și învățătorii etc., ar abona tot mai mult foaia noastră anume scrisă pe înțelesul tuturor.

În nădejdea, că unul fie-care cetitor

de-al foaiei noastre va ceti-o la pretinii săi îndemnându-i s'o aboneze și ei și ne vor onora cu trimiterea abonamentului pe anul 1911. cu mandat postal. le dorim tuturor abonenților și viitorilor abonenți: «An nou fericit!»

Redacțiunea.

ANUL NOU.

— În trecut și acum. —

Printre multele sărbători pe cari diversele popoare și în special poporul nostru românesc, le prăznuiește în decursul unui an, de bună seamă una dintre cele mai de căpetenie este și Sân Văsi (Sf. Vasile) sau cum mai obicnuit să uzitează în limbajul comun: *Anul nou*.

Aceasta este sărbătoarea pe care toate, popoarele din cele mai îndepărtate timpuri au adoptat-o prăznuind-o cu adevărată cinste împărătească.

Pentru ca să ne convingem de aceasta n'avem decât să deschidem filele colbuite ale istoriei mitologice din trecut îndepărtat și ușor vom vedea cum Fenicienii, Egiptenii, Chaldeii, popoare azi dispărute, dar cari odinioară au jucat un rol atât de însemnat în lume, cinsteau încheierea și începutul anului.

Pe un car împodobit cu toate minunățiile epocii de pe acele vremuri, tras de doi plāvani albi ca spuma laptelui, să puneau două poloboace (butoaie) deopotrivă de mari, în cari de mai nainte să închideau cu de-a sila, un bătrân și un tânăr din cei eșiți la sorti pentru a fi sacrificați.

În zgomotul asurzitor al ciocăniturilor, al sbieretelor și hopăiturilor mulțimei, erau purtați pe străzile și piețele orașelor, pe sub porțile și arcurile de triumf ridicate într'adins, iar când să făcea de miezul nopții, urcând pe o colină, cele mai de multe ori improvizată, carul să răsturna iar poloboacele o luau de-a dura pânăce să afundau într'un șanț adânc, mai dinainte săpat!

Aci, cei doi nenorociți prin sforțări uriașe spărgeau fundurile polobo-

celor și apoi să încăerau la luptă pe viață și pe moarte, pânăce unul din ei, de obicei bătrânul cădea răpus.

După această ispravă, la care mulțimea adunată lua parte, îndrăznețul învingător servindu-se de leșul celui omorât și lemnul poloboacelor își face un parapet cu ajutorul căruia poate părăsi adâncurile șanțului îndreptându-se spre norodul care-l primește cu mare bucurie și cu cinste ca pe un salvator.

În timp ce altă mulțime de oameni vine să bocească și să îngroape cu cinstea cuvenită pe cel omorât, după ce preoții, după obiceiul lor pe acele vremuri, pecetluiau groapa pentruca să se asigure că cel îngropat nu are să se mai scoale ca să le aducă primejdii, boale, zavistii și alte nenorociri, se așeza masa deasupra gropii și cei adunați ospătau din bucatele aduse din belșug în cinstea celui sărbătorit.

La masa de frunte, așezat pe un tron împodobit cu flori și cu tot felul de bogății, învingătorul, purtând o coroană de vitejie pe cap, cu corpul înfășurat în purpură ca regii, gusta cel dintâi din toate bucatele aduse la masă și numai după aceea era slobod să guste și poporul.

Dupăce preoții dedeau binecuvântarea, să servea vinul dătător de viață, după care cel sărbătorit împurpurat cum să găsea era sacrificat, ars de viu.

Lupta aceasta dintre un bătrân și un tânăr simbolizează lupta dintre anul vechiu și anul nou. Masa îmbelșugată simbolizează bogăția anului care vine, iar sacrificarea sau arderea celui învingător simbolizează curăția anului, să fie curat ca focul.

Vedem deci apoi la Evrei, la Greci la Romani, la Persi, câtă cinste să făcea sărbătorii anului nou.

E drept că obiceiurile barbare de pe vremuri s'au mai atenuat, nu se mai sacrificau acum vieți omenești, dar în schimb nu era cruțată viața animală.

Trimiteți băieți la cursul
practic de altoit!

„MUGURUL”

însoțire economică-comercială,
ELISABETOPÖLE (Erzsébetváros) Kisküküllőme.

!!! Altoi de viie!!!

✦ **Calitate distinsă** ✦
pe lângă prețurile cele mai
moderate, soiuri de **VIN**
și de masă, **VIȚĂ** ameri-
cană cu și fără rădăcini,
OCHIURI de altoit, viță
europeană cu rădăcină.

Să afla de vânzare
la

Insoțirea econ.-comercială
„MUGURUL”

ELISABETOPÖLE (Erzsébetváros) Kisküküllő
vármegeye.

Material disponibil în altoi peste

de două (2) milioane.

Școalele de altoi nu au fost atacate de prenosporă.

~ **Altoi desvoltați la perfecțiune.** ~

La cumpărări pre credit cele mai ușoare condiții
plătire pe 10 ani cu 7%.

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.
Insoțirea primește elevi gratis pentru învățarea
altoitului și manipularea școlii de altoi.

!!! Prima condițiune de reușită este de a folosi material solid !!!

!!! Replantativă viile cu altoi dela firmă română!!!

Români! Trimiteți băieți la
cursul practic de altoit!!!

INSTALAȚIUNE CU ABUR.

Prima văpsitorie de stofe și torturi cu abur.

Văd. WILHELM ENGEL

Făgăraș, ulița Apor, Nr. 18, (aproape de Magistrat).

Aduc la cunoștința On. public din loc și dela
sate, că după cerințele timpului modern de azi mi-
am aranjat **Atelier de văpsit,**
din nou un **de curățit, de spălat și călcat** (glanțuit) cu tot-
felul de mașini și cu o

Instalațiune chimică mânată cu abur.

Sunt în plăcută poziție de a primi pentru văpsit
în toate colorile cerute, pentru curățit, călcat etc.
tot felul de haine, ștofe, mătăsarii, ștofe de pânură,
pânzării, țesături, cătrinte, torturi, arniciuri și tot fel-
ul de cade în sfera branșei acesteia.

Diferite tipare pe pânză cu olei.

Serviciu prompt **Cu prețuri ieftine.**

Rog On. public de a-mi da tot sprijinul și în
viitor cu toată încrederea, ca și până acum, și mă
voi sili, ca cu aranjarea din nou a instalațiunei cu
abur, să fie pe deplin mulțumit.

Cu toată stima

JULIA ENGEL.

Făgăraș, ulița Apor, nr. 18 (lângă Magistrat).

La tipografia dlui C. Popp în Făgăraș
să afla de vânzare cu prețuri originale:
CALINDARE pre anul 1911.

A V I S!

Subscrisul aduc la cunoștința On. Public român,
că am luat asupra-mi în regia proprie renumitul

Restaurant Promenad

din Brașov, (colțul promenadei de jos) și'l voiu
conduce sub supraveghierea mea proprie.

◀ **BUCĂTĂRIE ESCELENTĂ.** ▶

Vinuri curate. Bere de Steinbruch.

☞ **Serviciu cu atențiune și prompt.** ☞

Să recomandă tuturor patrioților români cari merg
sau să reîntorc din România prin Brașov a cerceta res-
taurantul amintit.

cu stimă

Stefan Suci
restaurater.

Frații GINGOLD, Brasov

Strada Hirscher Nr. 4.

Recomandă On. public bine asortata și marea
Prăvălie de coloniale, fructe sudice,
zarzavaturi, poame și struguri.

— Fabrică de Conserve de pește. —

Pește proaspăt. **DEPOU** de pește sărat,
în engros și en detail.

Cu prețurile cele mai ieftine.

Comandele primite se efectuează prompt cu
poșta și cu gara, zilnic.

NB. Prețuri curente la cerere să trimit gratis.

Spre binevoitoarea luarea aminte celor ce se căsătoresc!

INELE de logodnă precum și **DARURI** de **NUNȚĂ**
cari și în **RATE** să pot plăti.

Izvorul cel mai potrivit de cumpărări!

Cele mai frumoase oroloage de: **ZENITH** și **OMEGA**
de aur, argint și de oțel. — **OROLOAGE** de **Schäffhau-**
sen, de aur și argint provăzute cu atestate.

Mare asortiment în obiecte de **Aur, Argint și**
Argint de China. — Oroloage de deșteptat, și tot-
felul de **pendule** — **Gramofone** cu cele aparțină-
toare **plate de cântece** luate mai noi.

Să afla de vânzare cu prețuri ieftine la

Rosenbaum József giuvarier și ciasornicar
Făgăraș, piață mare nr. 17.

Potrivit dar copillor.

„BIBLIOTECA OLTEANULUI”

Vestim cu plăcere iubitorilor
noștri cetitori, că în zilele aceste
a eșit de sub tipar

Nr. 1. din

„BIBLIOTECA OLTEANULUI”

„PRIMAVARA”,

o cânticică, și frumoasă și folo-
sitoare. 4 coale tipar 8° mic.

Să capătă de vânzare la tipog-
rafia C. POPP, în Făgăraș, cu
prețul numai de 24 bani.

Vanzătorilor să dă raba-
tul cuvenit.